

Pukwana ya tlhahlo ya go ruta go bala ka dihlopha tša go hlahlwa

Shuter & Shooter
PIETERMARITZBURG • JOHANNESBURG • EAST LONDON • CAPE TOWN

Bangwadi le baphatlalatši ba leboga kudu bengtokelo ka go fana ka tumelelo ya go šomiša mošomo wa bona ka mo pukung yekhwi. Re leka ka mešogofela go hwetša bengtokelo kamoka bao mešomo ya bona e tšwelelago ka pukung yekhwi, gomme baphatlalatši ba ka thabela go hwetša tshedimošo ye e ka thušago go phošolla ge re tshetše maina a bengtokelo ba bangwe, gore re ba leboge dikgatišong tšeo di latelago.

KE TLOLOMOLAO GO SWANTŠHA LE LENGWE LA MATLAKALA GO TŠWA PUKUNG YE NTLE LE TUMELELO YA NGWALOLLO GO TŠWA GO MONG.

Shuter & Shooter Publishers (Pty) Ltd
Shuters Business Park, 45 Willowton Road, Willowton, Pietermaritzburg 3201, South Africa
PO Box 61, Mkondeni 3212, South Africa
http://www.shuters.co.za

Copyright © Shuter & Shooter Publishers (Pty) Ltd 2023

First edition 2023

OS1000859

THIS IS A SEPEDI READING SERIES: TLHAHLO YA GO RUTA GO BALA KA DIHLOPHA TSA HLAHLWA

All rights reserved.
No part of this publication may be reproduced, stored in or introduced into a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior written permission from the publisher. Any person who commits any unauthorised act in relation to this publication may be liable to criminal prosecution and civil claims for damages.

Printed by Paarl Media *paarlmedia* , a division of Novus Holdings
xxxx

Dikagare

Matseno v

Kopano ya dikgetho 1

Go a goeletšwa 11

Thuto ya dikgetho 20

Letšatši la dikgetho 30

E ka ba go tla direga eng? 41

Kgomo e gana go tsena ka lešakeng 51

Matseno

Pukwana ye e dirilwe ka go kgethega go thuša barutiši gore ba kgone go šomiša lenaneo le la dipuku tša go ithuta go bala ka dihlopha tša go hlahlwa, tše di beakantšwego ka ditlabakelo tša go ithuta. Go na le dipuku tša lenaneo le le tala tša barutwana ba mphato wa 2. Di tla thuša barutiši dithutong tša tšatši ka tšatši mphatong wa 2. Le lengwe la mabaka a a dirago gore go ruta go bala ka dihlopha tša go hlahlwa go se atlege, ke go se be le nako ya go beakanya dithuto.

Dikgato tše morutiši a ka di latelago ge e ba o na le dipuku tša legato la 4.

Legato la pele:

- Netefatša gore o hwetša dihlopha ka go šomiša EGRA goba rubriki go kgetha.
- Dira bonnete bja gore o fe morutwana yo mongwe le yo mongwe sebaka sa go araba goba go bala.
- Ga go morutwana yo a swanetšego ke go feta ke sebaka nako ye telele.

Hlogo ya puku ‘Kopano ya dikgetho’

Go itokišetša thuto:

Dira karata ye e nago le hlogo ya puku.

Kopano ya dikgetho

Dira dikarata tša mantšu a mafsa le mantšu a šomišitšwego gantši.

Mantšu a mafsa	Mantšu a šomišitšwego gantši
kgobekgobe	Kgogo
goeletša	Baile
hlophilwe	mesong
dikgetho	Nono
boithatelo	Phukubje
mokgatlo	dikgetho
koto	mokgatlo
dipolotiki	
aroganya	
moano	
ditshepišo	
pono	
lokišetša	

Thuto ya 1

- **Boledišanang** ka bokantle bja puku.
- **Botšiša gore,** "Le bona eng? Go direga eng? O gopola gore Kgogo o dira eng?"
- **Botšiša gore,** "Naa seletšo se se letšwago ke Kgogo se bitšwa eng?"
- **Hlagiša** hlogo ya puku: '**Kopano ya dikgetho**'
- **Ba bontšhe karata ya hlogo ya puku:**

Kopano ya dikgetho

- **Botšiša gore:** "Le akanya gore kanegelo ye e bolela ka eng? Go reng o realo?"

Bula letlakala le le latelago

- **Hlaloša gore:** "Puku ye ke ya 1 ya 'legato' la 4, go na le dipuku tše dingwe tše 5 tše re tlago go di bala ge re fetša ye."

Bula letlakala le le latelago

- **Hlaloša gore:** "Puku ye e ngwadilwe ka ngwaga wa 2020, e ngwalwa ke ba Shuter & Shooter ba KwaZulu-Natal. Ba bontšhe nomoro ya puku ye e lego ISBN."

Bula letlakala 1

- **Botšiša gore:** "Ke mang yo? Ke kae mo a lego gona, gape o dira eng?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša mantšu a '**kgobekgobe** le **goeletša.**' Hlaloša gore a ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Ke mang yo a ilego a kwa go bitšwa batho go tla kopanong? Go be go šomišwa eng. O gopola gore Kgogo o tlile go dira eng letlakaleng le le latelago?"

Bula letlakala 2

- **Botšiša gore:** "E be bjale yo ke mang? O gopola gore o ya kae?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša mantšu a '**hlophilwe** le **tenega**'. Hlaloša gore a ra go reng.

Bula letlakala 3

- **Botšiša gore:** "Ke mang ola re mmonago a tšwelela? Naa sefahlego sa Baile se laetša lethabo goba manyami? Le nagana gore go reng sefahlego sa Baile se le ka tsela ye se lego ka gona?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu a '**maabane**'. Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 4

- **Botšiša gore:** "Naa Kgogo o ile a kgona go bitša bagwera ba gagwe ka moka? Le tseba bjang gore o kgone go ba bitša ka moka?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**tšhogile**'. Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 5

- **Botšiša gore:** "Ke bomang bao ba lego mo? Le nagana gore Kgogo o ba botša eng goba ka eng?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**dikgetho**'. Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 6

- **Botšiša gore:** "Naa ke mang yo a eteletšego pele kopano ye ya bagwera? Go reng le bolela bjalo? Ba boledišana ka eng?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**boithatelo**'. Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 7

- **Botšiša gore:** "Le nagana gore ke lebaka la eng Nono a emišitše letsogo? Le nagana gore ge a fiwa sebaka sa go bolela o tla reng? O gopola gore go tlile go direga eng nako ye e latelago?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**mokgatlo**'. Hlaloša gore le ra go reng.
- **Bolela gore:** "Re tla ema mo lehono, re tla tšwela pele nako ye e latelago."

Ba thuše ba kgone go aga tlotlontšu.

Mošomo

Ngwala tlotlontšu le tlhalošo ye e nepagetšego ya mantšu	
kgobekgobe	Go bitša batho gore ba tle kopanong.
goeletša	Go bolelela godimo.
hlophilwe	Go kgoboketša felo gotee.
tenega	Go kwatišwa.
maabane	Letšatši leo le fetilego.
tšhogile	Go tšhoga.
dikgetho	Fao go kgethwago.
boithatelo	Go dira boithatelo/ ka mokgwa wo motho a ratago.

Thuto ya 2

- **Ba gopotše** hlogo ya puku '**Kopano ya dikgetho**'
- Botšiša gore: "Kana go be go direga eng mo re feleleditšego go bala gona?"
- **Ba bontšhe** mo le feleleditšego go bala gona.

Bula letlakala 7

- Botšiša gore: "Re rile ke ka lebaka la eng Nono a ile a emiša letsogo?"

Bula letlakala 8 le 9

- **Botšiša gore:** "Le nagana gore Kgogo o reng go Baile? Baile le Phukubje ge ba emišitše matsogo ba nyaka go dira eng?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša mantšu a '**hlalefa** le **gomišetšwa**'. Hlaloša gore a ra go reng.
- **Ba botšiše gore:** "Ke ka lebaka la eng Kgogo a le godimo ga lepokisi?"

Bula letlakala 10 le 11

- **Botšiša gore:** "Ge Kgogo a butše maphego bjalo, a ka ba a reng go bagwera? Naa e kaba go reng Baile a thabile?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša mantšu a '**moano** le **potlaka**'. Hlaloša gore a ra go reng.

Bula letlakala 12 le 13

- **Botšiša gore:** "Naa Nono le Phukubje ba dira eng? Le nagana gore bagwera ba thabetše eng?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša mantšu a '**mokgatlo** le **koto**.' Hlaloša gore a ra go reng.

Bula letlakala 14 le 15

- **Botšiša gore:** "Go direga eng mouwe? Bagwera ba dira eng? Le nagana gore bagwera ba a kwana?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša mantšu a '**pono** le **ditshepišo**.' Hlaloša gore a ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Akanya gore go ya go direga eng nako ye e latelago."

Bula letlakala 16 le 17

- **Botšiša gore:** "Le nagana gore bagwera ba ya kae? Le nagana gore naa ke kgopolo ye botse gore Kgogo a tlogele seletšwa sa gagwe mo? Ke eng seo se ka go direga ka seletšo seo?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**mokgatlo**'. Ba gopotše tlhalošo gore le ra go reng.

Bula letlakala 18 le 19

- **Botšiša gore:** "Naa Nono le Baile ba hweditše bomang magae a bona? Le nagana gore dijo tše ba di bonago ke tša mang, di dirilwe ke bomang? Ebe bjale Nono o dira eng? Ekaba o binela koša ya bana ba?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**dipolotiki.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 20 le 21

- **Botšiša gore:** "Ebe ke bommang ba? Le nagana gore Kgogo o dira eng?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**aroganya.**' Hlaloša gore le ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 22

- **Botšiša gore:** "Ebe ke bomang ba? Naa diaparo tše ke tša eng?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**lokišetša.**' Hlaloša gore le ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bolela gore, "Re tla tšwela pele nako ye e latelago re kwe gore taba ye e tla fela bjang."

Ba thuše ba kgone go aga tlotlontšu.

Mošomo

Ngwala tlotlontšu le tlhalošo ye e nepagetšego ya mantšu	
hlalefa	Go ba bohlale.
Moano	Seo motho a ka tsebjago ka sona.
potlaka	Go dira ka pela
mokgatlo	Sehlopha sa batho bao ba kwanago le go dira selo se tee kudu tabeng ya dipolotiki.
koto	Dibetša goba marumo a go ya ntweng.
pono	Go bona selo.
ditshepišo	Dilo tše o holofetšago go di dira.
dipolotiki	Mekgatlo ye motho a kgethago go yona gore e be yona e mo emelago.
aroganya	Go fapantšha.
lokišetša	Go ipeakanyetše se se itšego.

Thuto ya 3

- **Bjale go balwa** puku lehono.
- **Ba gopotše** hlogotaba **Kopano ya dikgetho**.
- **Ba balela** hlogo ya puku.

Bula letlakala 1

- Ba balele mafoko ka moka.
- **Botšiša gore:** "Naa ke mang yo a bego a goeletša? Ke ka lebaka la eng a goeletša? Kopano e tla swarwa ka nako mang? Le nagana gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 2

- **Barutwana ba bararo ba bale ka go šielana gatee gatee.**
- **Botšiša gore:** "Naa ke mang wa mathomo yo a ilego a tla go Kgogo? Naa yena motho yo a tlilego pele o be a thabile? Go reng le realo?"

Bula letlakala 3

- **Morutwana o tee a bale mafoko a mararo.**
- **Botšiša gore:** "Ke mang yo a boletšego mantšu a 'Aowa lena ra tla ra lekwa ke motho yo a feletšwego ke boroko'?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mararo a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Go ya ka Nono, bagwera ba bonane neng la mafelelo? Naa Kgogo o tsošitše bjang bagwera?"

Bula letlakala 4

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi.**
- **Botšiša gore:** "Ke mang yo a boletšego mantšu?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mararo a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Naa ke eng seo se tšhošitšego bana?"

Bula letlakala 5

- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le tee.**
- **Botšiša gore:** "Kgog o naganne neng se a se biletšago bagwera?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Naa ke eng seo Kgogo a rego se be gona?"
- **Ba balele mafoko ka moka a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Dikgetho di ka ba thuša ka eng? Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 6

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi.**
- **Botšiša gore:** "Naa ke lebaka la eng ba bangwe ba itirela ka boithatelo?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Batho ba itshegela eng ka go rata? Naa ekaba ge ba sega ditene tšeo ba a patela? Ba dira eng ka tšhelete yeo? Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 7

- **Ba balele mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Naa ke mang yo a bego a nyaka go ba le mokgatlo? Mokgatlo ke eng? Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

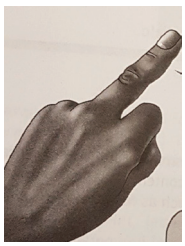
Ba thuše ka leano la menwana ye mehlano ge ba kopana le leina/lentšu leo ba sa le tsebego.

Mogogorupa –
- Tlogela mantšu ao o sa a tsebego gomme o bale lefoko ka moka.

Monwana wa go šupa –
- Lebelela seswantšho gammogo le hlogo ya puku.

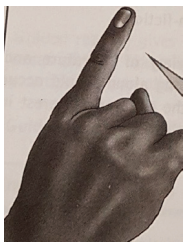
Monwana wa gare –
- Ge go na na le karolo ya lentšu yeo o sa kgonego go e bala.

Monwana wa palamonwana

–

- Bitša mantšu go ya ka medumo.

Monwana o monnyane

- Botšiša morutiši wa gago gore lentšu leo le ra go reng.

Thuto ya 4

- Ba gopotše hlogo ya puku '**Kopano ya dikgetho**'.

Bula letlakala 7

- **Botšiša gore:** "Re feleleditše go direga eng? Mokgatlo ke eng?"

Bula letlakala 8

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi.**
- **Botšiša gore:** "Kgogo o e bonwe le bohlale goba ya go šoma kudu?"
- **Barutwana ba babedi ba bale mafoko a mararo a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Ke tokelo efe ye le e tsebago ya bana? Ke eng seo se ka thušago go šireletša ditokelo tša bona? Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 9

- **Ba balele mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Molao wo o kgethwago o tla dira dilo dife tše pedi?"
- **Botšiša gore:** "Ke bomang bao ba tla gomišetšwago morago ka nageng? Ke ka lebaka la eng ba ka gomišwa?"

Bula letlakala 10

- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le tee.**
- **Botšiša gore:** "Kgogo o kgethetše bagwera maina a mekgatlo ya bona, ke nnete goba maaka? Go reng le bolela bjalo?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a a latelago.**
- Botšiša gore: "Le nagana gore Nono o tla ba ruta dipapadi dife?"

Bula letlakala 11

- **Barutwana ba babedi ba bale mafoko ka moka ka go šielana.**
- **Botšiša gore:** "Mokgatlo wa Baile o tla bitšwa eng? Ba mokgatlo wa Baile ba tla apara diaparo tša mebala e mebjang?"
- **Botšiša gore:** "Go potlaka ke go dira eng? Itlhamele lefoko ka lentšu le **potlaka**."
- **Bolela gore**, "Re ya go tšwela pele nako ye e latelago, re kwe gore ba tla tsenela kopano ya dikgetho goba aowa naa."

Ba thuše ba kgone go araba dipotšišo mabapi le seo ba se badilego.

Mošomo

Araba dipotšišo mabapi le hlogotaba.

Dipotšišo	Dikarabo
Ke eng seo se bego se naganne ke Kgogo?	
Ke mang yo a rilego melao le ditaelo di tla šireletša naga ya bona?	
Ke dilo dife tšeo bagwera ba bego ba swanetše go di nagana tše pedi?	
Leina la mokgatlo wa Baile ke eng?	

Thuto ya 5

- Ba gopotše hlogo ya puku '**Kopano ya dikgetho**'.

Bula letlakala 11

- **Botšiša gore:** "Re feleleditše go direga eng? Naa ke mebala efe yeo e kgethilwego ke Baile gore ba mokgatlo wa gagwe ba tla apara tšona?"

Bula letlakala 12

- **Ba balele mafoko a mabedi.**
- **Botšiša gore:** "Ke mebala efe yeo e tlago aparwa ke ba mokgatlo wa Nono? Le nagana gore go tla go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 13

- **Barutwana ba babedi ba bale bale mafoko ka moka ka go šielana.**
- **Botšiša gore:** "**Ya lla Koto,** ke leina la mokgatlo wa mang? Mebala ya **Ya lla Koto** e tlo ba e mebjang? Le akanya gore go ya go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 14

- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le tee.**
  Botšiša gore: "Naa Kgogo o ile a kgetha leina la mokgatlo? O kgethile leina lefe"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Ke mang a tlilego ka monagano wa go ba le dikgetho? Go reng le realo?"

Bula letlakala 15

- **Barutwana ba babedi a ba bale mafoko ka moka ka go latelana**.
- **Botšiša gore:** "Le tseba bjang gore bagwera ba be ba thabile? Mmolelo wo wa 'Maatla! Ke a rena!' o šomišwa kae? Le akanya gore go ya go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 16

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Morago ga kopano bagwera ba ile kae? Ke eng seo ba tla se dirago ge ba fihla mo ba yago gona? Le akanya gore go ya go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 17

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Ke eng seo Kgogo a se kgopetšego bana ba gagwe? Le akanya gore bana ba Kgogo ba tla dumela go thuša mmago bona?"

Bula letlakala 18

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mararo a mathomo.**
- **Botšiša gore:** "Mokgatlo wa Nono o bitšwa eng? Naa ba be ba eya go phadišana le bagwera ka go dira eng"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Ke eng seo Kipi a bego a nyaka go se tseba?"

Bula letlakala 19

- **Ba balele mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Naa mokgatlo wo o lego gona ke wa eng? Leano la Bubu le tla šoma? Naa Bubu o be a re ba dire eng? Le nagana gore le tla ba šomela leano leo? Go reng le realo?"

Bula letlakala 20

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mane.**
- **Botšiša gore:** "Naa leina la mokgatlo wa Phukubje ke lefe?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Naa ke lapa lefe leo le bego le šetše le nagana gore ga go na bao ba ka thopago ntle le bona? Le akanya gore go ya go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 21

- **Barutwana ba babedi a ba bale mafoko ka moka ka go šielana.**
- **Botšiša gore:** "Go ya ka Kgogo naa mebala ya diaparo tša mokgatlo di thuša ka eng? Go aroganya ke go dira eng?"
- Ba gopotše maina a bagwera ba a kgethilego go bitša mekgatlo ya bona ka ona.

Bula letlakala 22

- **Ba balele mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** “Naa bagwera ba ile ba itokišetša dikgetho ka go dira eng?”
- **Bolela gore:** “Re tla ema mo ga lehono. Re tla tšwela pele nako ye e latelago re raloke papadi ka taba ye.”

Mošomo

Ba thuše ba kgone go araba dipotšišo mabapi le seo ba se badilego.

Araba dipotšišo mabapi le kanegelo.

Dipotšišo	Dikarabo
Dipolotiki ke eng?	
Re fe maina a mekgatlo ye e lego gona ya bagwera?	
Ba be tla apara mebala ye mebjang mekgatlong ya bona?	

Thuto ya 6

- **Ba gopotše hlogo ya puku gape le tatelano ya ditiragalo.**
- **Bolela gore,** "Lehono re tla go bapala thaloko ka kanegelo."
- **Botšiša gore:** "Ke bomang bao ba nyakago go ba baanegwa? Nono, Kgogo, Baile, Phukubje?"
- **Botšiša gore:** "Ke bomang ba tlago go anega kanegelo?"
- **Bolela gore:** "Ba bangwe ba tla thuša baanegwa, Kipi le Bubu?."

A di tlogelele! A re bapaleng.

Ba thuše ge ba se sa gopole tatelano ya ditiragalo.

Mošomo

Araba dipotšišo tše di latelago

Dipotšišo	Dikarabo
Naa hlogo ya kanegelo ya rena e reng?	
Naa o ithutile eng ka kanegelo ye?	
Naa banegwa ba bangwe ke bomang?	
Naa ke eng seo bagwera ba bego ba bolela ka sona?	
Maina a mekgatlo ya bagwera ke afe?	
Ke mebala efe ye e tlago aparwa ke bagwera?	

Hlogo ya puku ‘Go a goeletšwa?’

Go itokišetša thuto:

Dira karata ye e nago le hlogo ya puku.

Go a goeletšwa

Dira dikarata tša mantšu a mafsa le mantšu a šomišitšwego gantši.

Mantšu a mafsa	Mantšu a šomišitšwego gantši
falala	Kgogo
mare	Nono
phagamiša	dipapadi
tsebiša	melodi
viva	Baile
bafenyi	Phukubje
itokiša	bana
itaetša	difolaga

Thuto ya 1

- **Boledišanang** ka bokantle bja puku.
- **Botšiša gore**: "Le bona eng? Kgogo o na le mang? Mebala ye e aperego ke Kgogo ke ya eng?"
- **Hlagiša hlogo** ya puku: '**Go a goeletšwa**'.
- **Ba bontšhe karata ya hlogo ya puku ye:**

Go a goeletšwa

- **Botšiša gore:** "Le akanya gore kanegelo ye e bolela ka eng? Go reng le realo?"

Bula letlakala le le latelago

- **Hlaloša gore:** "Puku ye ke ya bobedi ya legato la 4, go tše tše pedi go sa na le tše dingwe tše tše re tlago go di bala ge re fetša ye."

Bula letlakala le le latelago

- **Hlaloša gore:** Puku ye e ngwadilwe ka ngwaga wa 2020, e ngwalwa ke ba Shuter & Shooter ba KwaZulu-Natal. Ba bontšhe nomoro ya puku ye e lego ISBN.

Bula letlakala 1

- **Botšiša gore:** "Ke kae mo? Ekaba bao ba lego mo ba tlile go dira eng?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša mantšu a '**falala** le **mare**.' Hlaloša gore a ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Ke lapa lefe le le naganago gore le tla ba la pele go tla go bolela le batho ba ba tlilego?"

Bula letlakala 2

- **Botšiša gore:** "Ke lapa la mang le le le bonago ka mo paseng? Lapa le le apere mebala ye mebjang? Le nagana gore ba ya kae?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le **tsebiša**.' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 3

- **Botšiša gore:** "Naa ke eng seo se laetšago gore batho bao ba lego mo lebaleng ba thabetše lapa Kgogo?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša mantšu a '**phagamiša**.' Hlaloša gore a ra go reng.

Bula letlakala 4

- **Botšiša gore:** "Ke sedirišwa sefe se Kgogo a se šomišitšego gore a kgone go kwagala?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša mantšu a '**viva** le **bafenyi**.' Hlaloša gore a ra go reng.

Bula letlakala 5

- **Botšiša gore:** "Naa go reng Kgogo le ba bangwe ba bana ba gagwe ba lahlile mengatse ya bona fase? Ebe ba lapišitšwe ke eng?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**pase**/**paseng**.' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula Letlakala 6

- **Botšiša gore:** "Le ke lapa la mang? Mebala ya mokgatlo wa bona ke ye mebjang?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**itokiša**.' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 7

- **Botšiša gore:** "Le nagana gore lapa la Nono le thabile ka mo paseng? Go reng le bolela bjalo? Ke eng seo le naganago gore se ka direga ge ba fihla lebaleng?"
- **Ba bontšhe** lentšu le '**itaetša**.' Hlaloša gore le ra go reng.
- **Bolela gore:** "Re tla ema mo lehono, re tla tšwela pele nako ye e latelago."

Ba thuše ba kgone go aga tlotlontšu.

Mošomo

Ngwala tlotlontšu le tlhalošo ye e nepagetšego ya mantšu	
falala	Go tlala kudu.
mare	Seela se se lego ka ganong ga motho, gore legano le se ome.
tsebiša	Go botša batho se sengwe gore ba be le tshedimošo ka sona.
phagamiša	Go emiša.
viva	Pele/maatla.
bafenyi	Batho ba ba thopago/ba thopilego sefoka.
pase/paseng	Mohuta o mongwe wa senamelwa/lefelo leo go namelwago dipase.
itokiša	Go ipekanyetša ka nako.
itaetša	Go bontšha.

Thuto ya 2

- Ba gopotše hlogo ya puku: '**Go a goeletšwa**'
- **Botšiša gore:** "Kana go be go direga eng mo re feleleditšego go bala gona?"
- Ba bontšhe mo le feleleditšego go bala gona.

Bula letlakala 6 le 7

- **Botšiša gore:** "Lapa la Nono le be le apere mebala ye mebjang? Ke mohuta ofe wa senamelwa o o bego o šomišwa ke malapa go ya lebaleng?"

Bula letlakala 8

- **Botšiša gore:** "Ke bomang ba ba lego sefaleng? Naa bona ba thuša lešaba le le lego mo lebaleng ka eng? Kgetha seletšwa se tee gomme o re fe leina la sona."
- **Ba bontšhe** le go ba badiša mantšu a '**seteitšing** le **diopedi**.' Hlaloša gore a ra go reng.

Bula letlakala 9

- **Botšiša gore:** "Naa mmala wa folaga ya Nono o sepetšana le wa diaparo tša mokgatlo wa bona? Go reng le realo?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le "**bobola**.' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 10

- **Botšiša gore:** "Nono o šomišitše eng gore a kwagale ge a bolela? Le sa gopola leina la mokgatlo wa gagwe? Ke eng leina la wona?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**fofiša**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 11

- **Botšiša gore:** "Ke ka lebaka la eng Nono le bana ba gagwe ba itahletše ditulong ka paseng? Difahlego tša batho ba ba lego ka paseng di laetša eng?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**itahlela**.' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 12

- **Botšiša gore:** "Naa lapa la Baile le thabile goba ba nyamile? Re bona bjang gore ba thabile goba ba nyamile?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**letšhogo**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 13

- **Botšiša gore:** "Lapa la Baile ge le nametše pase ka tsela ye, e be ba ya kae? Le nagana gore go ya go direga eng mo ba yago gona?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**gobela**'. Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 14

- **Botšiša gore:** "Ba ba tsenego ka lebaleng ba thekga mokgatlo ofe? Le tseba bjang se?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**laleditšwe**'. Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 15

- **Botšiša gore:** "Ke kae mo lapa la Baile le lego gona? Ke ka lebaka la eng ba le mo?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša mantšu a '**legoa** le **thekgo**.' **Botšiša gore:** "Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 16

- **Botšiša gore:** "Ke eng dilo tše Baile a di sweregó? Naa di šomišwa go dira eng?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša mantšu a '**sebete** le **tumiša**.' Hlaloša gore a ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 17

- **Botšiša gore:** "Lapa la Baile ga le itaetše go swana le malapa a mangwe ge ba le ka paseng ba boela gae, naa bona ba bonala ba le bjang?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**fentše.**' **Hlaloša gore le ra go reng.**
- **Botšiša gore:** "Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 18

- **Botšiša gore:** "Ke lapa la mang le re le bonago ka mo paseng? Naa ba ya kae?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**ipolelela.**' Hlaloša gore le ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 19

- **Botšiša gore:** "Efa maina a ba ba bego ba thekga mokgatlo wa Phukubje le lapa la gagwe?"
- **Botšiša gore:** "Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 20

- **Botšiša gore:** "Mebala ya mokgatlo wa Phukubje ke efe? Leina la mokgatlo wa Phukubje ke lefe?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**boramaaka.**' Hlaloša gore a ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 21

- **Botšiša gore:** "Naa le nagana gore maikutlo a Phukubje ke a mafe ge a le mo seteitšing? Go reng le bolela bjalo?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**lwantšha.**' Hlaloša gore le ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 22

- **Botšiša gore:** "Naa Morago ga go bolela lebaleng, ba lapa la Phukubje ba be ba lapile? Go reng le realo?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**boemapase.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bolela gore: "Re tla tšwela pele nako ye e latelago re kwe gore taba ye e tla fela bjang."

Ba thuše ba kgone go aga tlotlontšu.

Mošomo

Ngwala tlotlontšu le tlhalošo ye e nepagetšego ya mantšu	
seteitšing	Lefelo le le phagamišitšwego mo batho ba bolelago gona.
diopedi	Batho ba go opela.
bobola	Go bolelela fase o sa kwagale gore o reng.
fofiša	Go ba moyeng.
itahlela	Go dula ka mokgwa wa go laetša go lapa.
letšhogo	Go tšhaba se se itšego.
gobela	Go bolela ka lešata o sa kwagale.
laleditšwe	Go mengwa.
legoa	Go retwa ka mokgwa wa go bolelela godimo.
thekgo	Go ema le motho ka se se itšego.
sebete	Go ba bogale.
tumiša	Go ema goba go reta.
fentše	Go topa.
ipolelela	Go bolela ka nnoši.
boramaaka	Batho ba ba sa bolelego nnete.
lwantšha	Go ba kgahlanong le se se itšego.
boemapase	Fao pase e emago gona go nametša le go fološa banamedi.

Thuto ya 3

- **Bjale go balwa** puku lehono.
- **Ba gopotše** hlogo ya puku '**Go a goeletšwa**'.
- **Ba balela hlogo ya puku.**

Bula letlakala 1

- **Barutwana ba babedi a ba bale mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Ke ka lebaka la eng lebala le be le tletše? Le nagana gore go tla direga eng mo mabaleng?"

Bula letlakala 2

- **Morutwana o tee a bale mafoko a mabedi**
- **Botšiša gore:** "Ke senamelwa sefe se Kgogo le lapa la gagwe ba se šomišitšego? Ke eng se ba se tshepišitšego diphoofolo?"
- **Botšiša gore:** "Le nagana gore ke ka lebaka la eng ba dirile ditshepišo tšeo?"

Bula letlakala 3

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi.**
- **Botšiša gore:** "Ke eng sa go re botša gore ba ba lego mo lebaleng ba thekga mokgatlo wa Kgogo?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a a latelago.**
- **Botšiša gore**: "Le nagana gore go reng Kgogo a be a sepela a phagamišitše maphego?"

Bula letlakala 4

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Le nagana gore lentšu le *viva* le ra go reng? Melodi, divuvuzela le diphala e be e le go laetša eng? Le akanya gore ke eng se se ka diregago letlakaleng la go latela?"

Bula letlakala 5

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore**: "Le nagana gore Kgogo le bana ba gagwe ba be ba lapišitšwe ke eng? Go reng letšatši la bona e bile le letelele?"

Bula letlakala 6

- **Barutwana ba babedi ba bale mafoko ka moka ka go šielana.**
- **Botšiša gore:** "Naa lapa la Nono ba itokišitše ka go dira eng? Re tseba bjang gore ba be ba thabile? Ke senamelwa sefe se ba se šomišitšego? Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

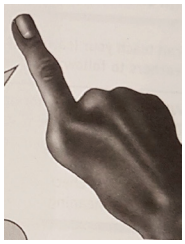
Bula letlakala 7

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Naa ke mmino ofe wo o bego o bapalwa ka paseng? Re tseba bjang gore ka mo paseng ba be ba thabile? Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

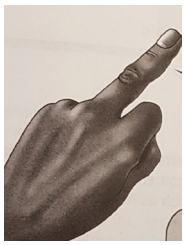
Ba thuše ka leano la menwana ye mehlano ge ba kopana le leina/lentšu leo ba sa le tsebego.

Mogogorupa –
- Tlogela mantšu ao o sa a tsebego gomme o bale lefoko ka moka.

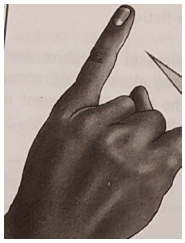
Monwana wa go šupa –
- Lebelela seswantšho gammogo le hlogo ya puku.

Monwana wa gare –
- Ge go na na le karolo ya lentšu yeo o sa kgonego go e bala.

Monwana wa palamonwana –
- Bitša mantšu go ya ka medumo.

Monwana o monnyane
- Botšiša morutiši wa gago gore lentšu leo le ra go reng.

Thuto ya 4

- Ba gopotše hlogo ya puku: '**Go a goeletšwa**"..

Bula letlakala 7

- **Botšiša gore:** "Re feleleditše go direga eng? Ke lapa lefe le le bego le lebile lebaleng?"

Bula letlakala 8

- **Barutwana ba babedi ba bale mafoko ka moka ka go šielana.**
- **Botšiša gore**: "Naa bao ba bego ba le mo lebaleng ba ithabišitše ka eng? Šomiša mantšu a 'diopedi le seteitši' go itlhamela lefoko. Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 9

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi.**
- **Botšiša gore**: "Ge motho a re maatla ge a le kopananong, bao ba lego gona ba araba ka go reng?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 10

- **Ba balele mafoko ka moka makga a mabedi.**
- **Botšiša gore:** "Ge ba ba lego mo lebaleng ba fofiša difolaga ba ra go reng?"
- **Botšiša gore**: "Ke difolaga tša mebala ye mebjang?"
- **Botšiša gore**: "'Lebala la duma' ke go reng?"

Bula letlakala 11

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore**: "Ke ka lebaka la eng ba lapa la Nono ba ile ba itahlela mepeteng?
- Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"
- **Bolela gore:** "Re tla tšwela pele nako ye e latelago, re kwele gore ba tla fetša bjang."

Ba thuše go araba dipotšišo mabapi le hlogo ye.

Mošomo

Araba dipotšišo mabapi le kanegelo.

Dipotšišo	Dikarabo
Kopanong ge o mongwe a ka re maatla, karabo e ba go reng?	
Mebala ya mokgatlo wa Nono ke efe?	
Nono o tshepišitše batho eng?	
Le nagana gore diphetogo tše ke tša mohuta mang?	

- Ba gopotše hlogo ya puku: '**Go a goeletšwa**'.

Bula letlakala 11

- **Botšiša gore**: "Re feleleditše go direga eng? Le nagana gore ke eng seo se tlago go direga nako ye e latelago?"

Bula letlakala 12

- **Ba balele mafoko a mabedi.**
- **Botšiša gore**: "Le nagana gore bana ba Baile ba reng ba na le letšhogo?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Lapa la Baile le na le kholofelo ya go fenya dikgetho? Go reng le realo?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Naa ke eng se se ka bago se dira gore Bubu a be le letswalo?"

Bula letlakala 13

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko ka bobedi ka bobedi**.
- **Botšiša gore**: "Na ke senamelwa sefe se se šomišitšwego ke Baile le ba lapa?"
- **Botšiša gore:** "Ke eng se se bego se direga ka mo senamelweng? Le akanya gore go tla go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 14

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi**.
- **Botšiša gore:** "Ke ka lebaka la eng go be go binwa?"
- **Morutwana o mongwe a bale a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore**: "Le nagana gore sehlopha sa pente se be se tlile go dira eng mo lebaleng?"
- **Botšiša gore:** Le akanya gore go ya go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 15

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a mathomo**.
- **Botšiša gore**: "Naa go reng Baile a be a phuthile difeisi?"
- **Morutwana o mongwe a bale lefoko la go latelago.**
- **Botšiša gore:** "Ke eng sa go thabiša Baile kudu? Le akanya gore go tla go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 16

- **Ba balele mafoko ka moka**.
- **Botšiša gore:** "Ke eng se Baile a rego o tla se direla batho? Ge ba re a bolela ka sebete, ba ra go reng? Le akanya gore go ya go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 17

- **Ba balele mafoko ka moka**.
- **Botšiša gore:** "Naa ke eng ya go laetša gore Baile le lapa la gagwe ba be ba itshepa kudu?
  Le nagana gore go tla go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 18

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi**.
- **Botšiša gore:** "Ke ka lebaka la eng Phukubje le bana ba le ka paseng?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mane a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Ge nkabe le le ka dieteng tša Phukubje ke dilo dife tšeo le bego le ka di tshephiša batho? Le akanya gore go ya go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 19

- **Ba balele mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Ke ka lebaka la eng mebala ya difolaga e be e le ye mehubedu? Ke eng seo se laetšago gore batho ba be ba rata le go thabela Phukubje? Le akanya gore go ya go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 20

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi.**
- **Botšiša gore:** "Naa ya lla koto ke leina la eng? Lentšu le Koto le ra go reng? Hlaloša lentšu le **boramaaka**."
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore**: "Naa ke mokgatlo ofe wo Phukubje a bolelago ka wona?"

- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le le latelago.**
- **Botšiša gore:** "Le nagana gore ge Phukubje a ka kgethwa a ka phethagatša dilo tše a di tsepišago batho? Le akanya gore go ya go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 21

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi.**
- **Botšiša gore:** "Ke eng seo Phukubje a rego o tla se lwantšha?"
- **Ba balele mafoko a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Baetapele ke batho ba go dira eng? Le akanya gore go ya go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 22

- **Ba balele mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Ke eng sa go laetša gore bohle ba be ba thabile? Boemapase ke kae?"
- **Bolela gore:** "Re tla ema mo ga lehono. Re tla tšwela pele nako ye e latelago re raloke papadi ka kanegelo ye."

Thuša barutwana gore ba kgone go araba dipotšišo tša thutwana ye:

Mošomo

Araba dipotšišo mabapi le hlogotaba.

Dipotšišo	Dikarabo
Ke dilo dife tše pedi tše Phukubje a rego o tla di lwantšha?	
Ke mang yo a tshepišitšego batho go ba hlokomela?	
Mebala ya mokgatlo wa Baile ke efe/mebjang?	
Le nagana gore ke mang yo a tlago fenya mo dikgethong?	

Thuto ya 6

- **Ba gopotše hlogo ya puku gape le tatelano ya ditiragalo.**
- **Bolela gore:** “Lehono re tla bapala thaloko ka kanegelo.”
- **Botšiša gore:** “Ke bomang bao ba nyakago go ba baanegwa? Nono, Kgogo, Baile, le Phukubje?”
- **Botšiša gore:** “Ke bomang bao e tla bago batho ba ka paseng?”
- **Botšiša gore:** “Ke bomang ba tlago go anega kanegelo
- **Bolela gore:** “Ba bangwe ba tla thuša baanegwa.”

A di tlogelele! A re bapaleng.

Ba thuše ge ba se sa gopola tatelano ya ditiragalo.

Mošomo

Araba dipotšišo tše di latelago

Dipotšišo	Dikarabo
Naa moanegwathwadi/o mogolo ke mang mo?	
Naa o ithutile eng ka kanegelo ye?	
Naa banegwa ba bangwe ke bomang?	
Naa ke mang yo a kago fenya dikgetho?	

Hlogo ya puku ‘Thuto ya dikgetho’

Go itokišetša thuto:

Dira karata ye e nago le hlogo ya puku.

Thuto ya dikgetho

Dira dikarata tša mantšu a mafsa le mantšu a šomišitšwego gantši.

Mantšu a mafsa	Mantšu a šomišitšwego gantši
diphosetara	Nono
taletšo	Kgogo
duma	Baile
mogopolo	Phukubje
balatedi	dikgetho
paloto	dipampiri
sephiri	mokgatlo
enke	komiti
mosepediši	kgetha
basepediši	
bakgethi	
ngwadišitše	
leloko	
seboledi	
baemedi	
kgahlile	
diterata	
belaela	

Thuto ya 1

- **Boledišanang** ka bokantle bja puku.
- **Botšiša gore:** "Le bona eng? Go direga eng? Le sa gopola dipuku tše pedi tše re di badilego? Batho ba ba lego mo mothalading ba ya kae, ba ya go dira eng?"
- **Hlaloša gore:** "Puku ye e tšwela pele go tše pedi tše re di badilego."
- **Hlagiša** hlogo ya puku: '**Thuto ya dikgetho**'.
- **Ba bontšhe** karata ya hlogo ya puku ye.
- **Botšiša gore**: "Le akanya gore kanegelo ye e bolela ka eng? Go reng le realo?"

Bula letlakala le le latelago

- **Hlaloša gore:** "Puku ye ke ya boraro ya legato la 4, go sa na le tše dingwe tše tharo tše re tlago go di bala ge re fetša ye."

Bula letlakala le le latelago

- **Hlaloša gore:** "Puku ye e ngwadilwe ka ngwaga wa 2020, e ngwalwa ke ba Shuter & Shooter ba KwaZulu-Natal. Ba bontšhe nomoro ya puku ye e lego ISBN."

Bula letlakala 1

- **Botšiša gore:** "Naa monna yo le mmonago mo o dira eng? Le nagana gore ke ka lebaka la eng a dira se?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**diphousetara.**' Hlaloša gore le ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Ke mang yo a ilego a kwa go bolelwa ka dikgetho?"

Bula letlakala 2

- **Botšiša gore:** "Le bona mang? Ke eng seo Kgogo a se dirago mo? Le nagana gore Kgogo o tla ba le kgahlego ka seo a se bonago? Go reng le realo?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**phousetara.**'
- **Ba gopotše gore** le ra go reng le gore ke botee bja diphousetara.

Bula letlakala 3

- **Botšiša gore:** "Naa Baile yena o tla thabela se a se bonago? Le nagana gore go tloga mo o tla ya kae?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu **le** '**taletšo.**' **Hlaloša** gore le ra go reng.

Bula letlakala 4

- **Botšiša gore:** "Le nagana gore Nono le yena o tla ba le kgahlego ya go ya mo a mengwago gona?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**duma.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 5

- **Botšiša gore:** "Ke mang yo? Le sa gopola leina la mokgatlo wa gagwe? Ke eng leina la wona?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**mogopolo.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 6

- **Botšiša gore:** "Lefelo le le le bonago ke kae? Le nagana gore go reng go na le lepodisa? Batho ba le ba bonago le nagana gore ba tlile go dira eng mo?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**komiti/komiting**'. Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 7

- **Botšiša gore**: "Le nagana gore go reng setšhaba se se tlile mo lefelong le? Le nagana gore ba tsebile bjang ka se se diregago mo?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**balatedi.**' Hlaloša gore a ra go reng.
- **Bolela gore:** "Re tla ema mo lehono, re tla tšwela pele nako ye e latelago."

Ba thuše ba kgone go aga tlotlontšu.

Mošomo

Ngwala tlotlontšu le tlhalošo ye e nepagetšego ya mantšu	
diphousetara	Matlakala ao a fiwago batho goba a beelwago batho go ba tsebiša ka se sengwe.
taletšo	Selo sa go tsebiša batho go ba go ba mema go ba gona moletlong wo o itšego.
duma	Go kganyoga se sengwe.
mogopolo	Selo se re se šomiago go boloka tsebo.
balatedi	Batho bao ba latelago selo se se itšego, e kaba sehlopha sa kgwele, mokgatlo wa dipolotiki, bjalobjalo.

Thuto ya 2

- **Ba gopotše** hlogo ya puku: '**Thuto ya dikgetho**'.
- **Botšiša gore:** "Kana go be go direga eng mo re feleleditšego go bala gona?"
- **Ba bontšhe** mo le feleleditšego go bala gona.

Bula letlakala 7

- **Botšiša gore:** "Naa lešaba le re le bonago mo re be rile le tlile go dira eng mo ba lego gona?"

Bula letlakala 8

- **Botšiša gore**: "Monna yo o swere eng? Le nagana gore o dira eng ka paloto ye a e swerego? E kaba o e laetša bomang?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**paloto.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 9

- **Botšiša gore**: "Mosadi yo o dira eng? Naa le tseba gore IEC ye e lego mo lepokiseng e ra go reng?"
- **Ba botše ka IEC:** "Ba botše ka yona o be o leke go e sothofatša gore e be bonolo go bona"
- **Ba bontšhe le go ba badiša** lentšu le '**sephiri.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 10

- **Botšiša gore:** "Le nagana gore monna o yena o ruta ka eng? Le nagana gore leswao le a le šupilego la **X** le ra go reng?"
- **Ba gopotše** tlhaloso ya lentšu le '**mokgatlo.**'

Bula letlakala 11

- **Botšiša gore:** "Le nagana gore go reng monwana wa mosetsana yo o pentilwe?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**enke.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 12

- **Botšiša gore:** "Mo go ka ba go bolelwa ka eng? Le nagana gore ge go boutwa, go tlogwa mo go iwa kae?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša mantšu a '**mohlomphegi le basepediši.**' Hlaloša gore a ra go reng.

Bula letlakala 13

- **Botšiša gore:** "Le nagana gore Kgogo o reng a emišitše letsogo? E kaba o nyaka go dira eng?"

Bula letlakala 14

- **Botšiša gore**: "Le nagana gore monna yo o reng? E kaba o bolela le bomang, a araba potšišo ya mang?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**bakgethi.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 15

- **Botšiša gore:** "Baile o nyaka go dira eng?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**ngwadišitše.**' Hlaloša gore le ra go reng.
- **Botšiša gore**: "Le nagana gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 16 le 17

- **Botšiša gore:** "Go direga eng mo? E be monna o le Nono ba dira eng, ba bolela ka eng?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša mantšu a '**leloko** le **seboledi.**' Hlaloša gore a ra go reng.

Bula letlakala 18 le 19

- **Botšiša gore:** "Mo diswantšhong tše le nagana gore go direga eng?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**baemedi**' Hlaloša gore le ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Le nagana gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 20

- **Botšiša gore:** "Le nagana gore ke bomang ba? Ba ya kae?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**kgahlile.**' Hlaloša gore le ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 21 le 22

- **Botšiša gore:** "Seswantšhong sa letlakala la 21 e kaba go direga eng mo? E kaba bagwera ba ahlaahla eng mo?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša mantšu a '**diterata le belaela**' Hlaloša gore a ra go reng.
- **Bolela gore:** "Re tla tšwela pele nako ye e latelago re kwe gore taba ye e tla fela bjang."

Ba thuše ba kgone go aga tlotlontšu.

Mošomo

Ngwala tlotlontšu le tlhalošo ye e nepagetšego ya mantšu	
paloto	Letlakala leo mokgethi a laetšago mokgatlo wo a o boutelago.
sephiri	Se o sa nyakego se tseba ke batho.
enke	Seela se se šomišwago ka gare ga dipene ge go ngwalwa.
mohlomphegi	Motho yo a hlomphegago setšhabeng.
basepediši	Batho ba ba sepetšago goba ba laolago se sengwe.
bakgethi	Batho ba ba kgethago ge go boutwa.
ngwadišitše	Go dira gore leina la gago le be gona go lenaneo la batho ba go bouta.
leloko	Go ba motho wa sehlopha se se itšego.
seboledi	Motho yo a bolelago.
baemedi	Batho ba ba emelago se sengwe legato.
kgahlile	Go rata se sengwe.
diterata	Mebila ye e hwetšagalago gare ga metse.
belaela	Go se kgotsofale gomme wa ipelaetša.

Thuto ya 3

- **Bjale go** balwa puku lehono.
- **Ba gopotše** hlogo ya puku '**Thuto ya dikgetho**'.
- **Ba balele hlogo ya puku.**

Bula letlakala 1

- Ba bulele dikgoro ka go ba balela mafoko ka moka.
- **Botšiša gore:** "Naa mo o be a bea eng? Ke mafelo afe mo a bego a di bea gona? Le nagana gore go reng a be a bea diphousetara mo go nago le batho ba bantši?"

Bula letlakala 2

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi.**
- **Botšiša gore**: "Ke eng seo Kgogo a badilego ka sona?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mane a go latela.**
- **Botšiša gore**: "Kgogo ge a re 'Di beilwe neng diphousetara tše' o be a bolela le mang? Ke eng seo Kgogo a rego se botse?"

Bula letlakala 3

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a mathomo.**
- **Botšiša gore:** "Naa taletšo ke eng? Go reng Baile a thabile?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a go latela.**
- **Botšiša gore**: "Ke eng seo e lego kgale Baile a se duma?"

Bula letlakala 4

- **Ba balele mafoko a mabedi a mathomo.**
- **Botšiša gore:** "Ke ka lebaka la eng Nono a re thuto ya dikgetho e tla thuša?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Ke eng seo Nono a tlago go se dira gore a se lebale tšeo a tla bago a rutilwe tšona?
- Lena ke eng seo le se šomišago ge le rutwa, le se šomiša bjang gore le se lebale?"

Bula letlakala 5

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a mathomo.**
- **Botšiša gore:** "Naa ke ka lebaka la eng Phukubje a re ke kgopolo ye botse ya go ruta batho go bouta?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Naa boKgogo ba e bone taletšo ye? Le nagana gore ba tla reng go Phukubje ge a ba botša ka yona?"
- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le le latelago.**
- **Botšiša gore:** "Phukubje o ra go reng ge a re 'Ga se gwa swanela gore go šale le o tee ka letšatši leo'? Le nagana gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 6

- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le tee.**
- **Botšiša gore**: "Naa komiti ke eng?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a go latela.**
- **Botšiša gore:** "Naa monna wa komiti o be a swere dilo dife tše pedi? Le nagana gore o be a tlile go di šomiša eng? Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 7

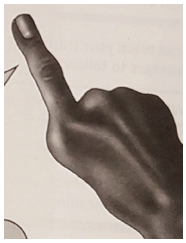
- **Kgetha barutwana ba babedi ba bale mafoko ka moka ka go šielana.**
- **Botšiša gore:** "Batho ba ba bego ba le ka holong ba be ba tlile go dira eng? Batho ba ba bego ba tlile mo ba be ba thabile? Go reng le realo"

Ba thuše ka leano la menwana ye mehlano ge ba kopana le leina/lentšu leo ba sa le tsebego.

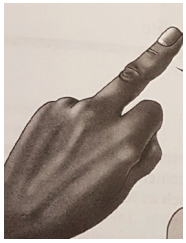
Mogogorupa –

- Tlogela mantšu ao o sa a tsebego gomme o bale lefoko ka moka.

Monwana wa go šupa –

- Lebelela seswantšho gammogo le hlogo ya puku.

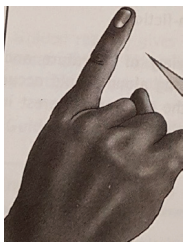
Monwana wa gare –

- Ge go na na le karolo ya lentšu yeo o sa kgonego go e bala.

Monwana wa palamonwana –

- Bitša mantšu go ya ka medumo.

Monwana o monnyane

- Botšiša morutiši wa gago gore lentšu leo le ra go reng.

Thuto ya 4

- Ba gopotše hlogo ya puku: '**Thuto ya dikgetho**".

Bula letlakala 7

- **Botšiša gore**: "Re feleleditše go direga eng? Batho ba be ba kopanetše kae?"

Bula letlakala 8

- **Ba balele mafoko a mabedi a mathomo.**
- **Botšiša gore**: "Pampiri ye e šomišwago go kgetha e bitšwa eng? Ke eng seo se hwetšagalago godimo ga pampiri ye?"
- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le le latelago.**
- **Botšiša gore:** "Mekgatlo ke eng?"
- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le le latelago.**
- **Botšiša gore**: "Gore motho a kgone go kgetha mokgatlo wa maleba, ke eng seo a swanetšego go se tseba?"

Bula letlakala 9

- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le tee.**
- **Botšiša gore:** "Ke mang yo a rutilego ka lefelo le go kgethelwago go lona?"
- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le le latelago.**
- **Botšiša gore:** "Ke eng seo ba rego ke sephiri sa motho? Sephiri ke eng?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Ke eng seo motho a ka se hwetšago ka phapošing ya go boutela? Le nagana gore pampiri ye a tsenago le yona ka mo o e hweditše kae?"

Bula letlakala 10

- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le tee.**
- **Botšiša gore:** "Monna wa go emelela morago ga mosadi, yena o be a ruta ka eng?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mararo a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Monna yo o re leswao le le bolela go reng? O re le swanetše go tsenywa kae?"
- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le le latelago.**
- **Ba botše gore:** "Monna o ra go reng ge a re sebaka se a senyega ge leswao le ka tsenywa sebakeng se sengwe.
  Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 11

- **Ba tswalelele dikgoro ka go ba balela mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Ge motho a kgetha o tlotšwa eng?
- Enke ye e tlotšwa kae, godimo ga eng? Ke ka lebaka la eng ba tlotšwa enke? Go a kgonega gore motho a kgethe goba a boute gabedi?"

Ba thuše go araba dipotšišo mabapi le hlogo ye.

Mošomo

Araba dipotšišo mabapi le hlogotaba.

Dipotšišo	Dikarabo
Ke leswao lefe le le šomišwago go kgetha?	
Paloto e na le eng godimo ga lona?	
Thuto ya dikgetho e swaretšwe kae?	
Batho ba go ruta ka dikgetho, ba tlile ka eng mo holong?	

- Ba gopotše hlogo ya puku: '**Thuto ya dikgetho**'.

Bula letlakala 11

- **Botšiša gore:** "Ke seela sefe se se tlotšwago batho ba ba tlago go kgetha?"

Bula letlakala 12

- **Morutwana o mongwe a bale a mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Monna o hlalošitše go reng? Le nagana gore seteišene se go bolelwago ka sona ke sa eng?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Ke bomang ba ba balago diboutu? Le nagana gore mokgatlo o fenya ge go diregile eng?"

Bula letlakala 13

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a mathomo.**
- **Botšiša gore:** "Ke eng se Kgogo a bego a nyaka go se tseba? Le nagana gore lebaka la gore Kgogo a botšiše ka diaparo tša mekgatlo ke lefe?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago**
- **Botšiša gore:** "Naa go reng batho ba ile ba goeletša ka mo holong? Le nagana gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 14

- **Kgetha barutwana ba ba babedi ba bale mafoko ka moka ka go šielana.**
- **Botšiša gore:** "Naa monna o arabile Kgogo ka go reng? Ke bomang bao ba dumelelwago go ka apara diaparo tša mekgatlo ya bona?"

Bula letlakala 15

- **Ba balele mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Ke eng se Phukubje a bego a nyaka go se tseba? Ke mang yo a ilego a thekga Phukubje? Le nagana gore ba tla arabja ka go reng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 16

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi.**
- **Botšiša gore:** "Naa batho ba go tla go kgetha ba tla hwetša kae lenaneo la go bouta?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Ba kgopele gore:** "Ba hlalose tšeo di tla diregago ge ba motho a fihla seteišeneng sa go bouta."

Bula letlakala 17

- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le tee.**
- **Botšiša gore:** "Le nagana gore ka ge go laeditšwe gore bouto ya motho ke sephiri sa gagwe, motho a ka dumelelwa go tla go bouta legatong la motho o mongwe?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago**
- **Botšiša gore:** "Ke eng seo se dirilego gore seboledi se leboge batho?"

Bula letlakala 18

- **Barutwana ba bararo a ba bale ka go šielana mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Ke eng seo motho a ka se dirago ge a lwala ge a nyaka go bouta? Kgopelo ye ya gagwe e dirwa ka nako ya go bouta? Go reng le realo?"

Bula letlakala 19

- **Ba balele mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Naa re tseba bjang gore batho ba be ba kgotsofetše? Naa ba be ba bona ba ka kopana le mathata ge ba kgetha?"

Bula letlakala 20

- **Morutwana o mongwe a bale a mararo a mathomo.**
- **Botšiša gore:** "Re tseba bjang gore ke nako ya go phatlalala? Batho ba ba bego ba ruta ka dikgetho ke ba komiti efe?"
- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le le latelago.**
- **Botšiša gore:** "Ba be ba šomiša mohuta ofe wa senamelwa?"

Bula letlakala 21

- **Barutwana ba babedi a ba bale mafoko ka moka ka go šielana.**
- **Botšiša gore:** "Go reng go be go tletše? Lethabo le le bego le le gona lona e be e le la eng? Lenagana gore go ya go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 22

- **Kgetha morutwana o tee a bale mafoko ka moka, morago o ba balele ona.**
- **Botšiša gore:** "Ke dilo dife tše Nono a ilego a re di tla nyakega? Dilo tše di be di tlo šomišwa ge go dirwa eng? Naa go goeletša ke go dira eng"
- **Bolela gore:** "Re tla ema mo ga lehono. Re tla tšwela pele nako ye e latelago re raloke papadi ka taba ye."

Thuša barutwana gore ba kgone go araba dipotšišo tša thutwana ye:

Mošomo

Araba dipotšišo mabapi le kanegelo.

Dipotšišo	Dikarabo
IEC ke eng goba e emetše eng?	
Naa ge motho a ka se kgone go tla go bouta ka lebaka la bolwetši o swanetše a dire eng?	
Ke diaparo dife tše di sa dumelelwego ge batho ba eya go bouta?	
Ke lenala la monwana ofe le le tlotšwago ka enke?	

Thuto ya 6

- **Ba gopotše hlogo ya puku gape le tatelano ya ditiragalo.**
- **Bolela gore:** “Lehono re tla bapala thaloko ka kanegelo.”
- **Botšiša gore:** “Ke bomang bao ba nyakago go ba baanegwa?”
- **Botšiša gore:** “Ke bomang bao ba tla bago batho?”
- **Botšiša gore:** “Ke bomang ba tlago go anegago kanegelo?”
- **Bolela gore:** “Ba bangwe ba tla thuša baanegwa.”

A di tlogelele! A re bapaleng.

Ba thuše ge ba se sa gopola tatelano ya ditiragalo.

Mošomo

Araba dipotšišo tše di latelago

Dipotšišo	Dikarabo
Naa kanegelo ya rena e be e bolela ka eng?	
Naa o ithutile eng ka dikgetho?	
Naa baanegwa ba bangwe ba balego gona ka mo ke bomang?	
Kopano ya rena e be e swaretšwe lefelong lefe?	

Hlogo ya puku ‘Letšatši la dikgetho’

Go itokišetša thuto:

Dira karata ye e nago le hlogo ya puku.

Letšatši
la dikgetho

Dira dikarata tša mantšu a mafsa le mantšu a šomišitšwego gantši.

Mantšu a mafsa	Mantšu a šomišitšwego gantši
ditšhupetšo	seteišene
lokišetša	dikeiti/keiti
polokego	maphodisa
mohlokomedi	letšatši
pukwana ya boitsebišo	diphousetara
phethesela	Kgogo
rarela	Nono
fenya	Baile
bakgoboketši ba ditaba	koloi/koloing
sokodišago	boraditaba
boraditaba	bakgethi
melao	mothaladi
phatlaletše	
bašomimmogo	
lepokising	
dipoelo	
sešupanako	
dikgorametši	

Thuto ya 1

- **Boledišanang** ka bokantle bja puku.
- **Botšiša gore:** "Le bona eng? Go direga eng? Le sa e gopola puku ya 3 ye re e badilego?"
- **Hlaloša gore:** "Puku ye e tšwela pele go tše 3 tše re di badilego."
- Hlagiša hlogo ya puku: '**Letšatši la dikgetho**'.
- **Ba bontšhe** karata ya hlogo ya puku ye:

- **Botšiša gore:** "Le akanya gore kanegelo ye e bolela ka eng? Go reng le realo?"

Bula letlakala la go latela.

- **Hlaloša gore:** "Puku ye ke ya bone, go sa na le tše dingwe tše pedi tše re tlago go di bala ge re fetša ye."

Bula letlakala la go latela.

- **Hlaloša gore:** "Puku ye e ngwadilwe ka ngwaga wa 2020, e ngwalwa ke ba Shuter & Shooter ba KwaZulu-Natal. Ba bontšhe nomoro ya puku ye e lego ISBN."

Bula letlakala 1

- **Botšiša gore:** "Lefelo le le le bonago mo ke kae? E kaba le šomišwa go dira eng?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**ditšhupetšo.**' **Hlaloša** gore le ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Le nagana gore go tla go dirwa eng mo?"

Bula Letlakala 2

- **Botšiša gore:** "Mo seswantšhong le nagana gore ba ke ba eng?"
- **Ba bontšhe le go ba badiša** lentšu le '**lokišetša.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula Letlakala 3

- **Botšiša gore:** "Le nagana gore go reng go tlile le maphodisa? Ke kotsi efe ye e ka bago gona, ka fao go memilwe le ba molao?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**polokego.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula Letlakala 4

- **Botšiša gore:** "Ke eng selo se se swerwego ke batho ba ba lego mo mothalading? Mohola wa gore ba eme mothalading le bona e le ofe?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**dikeiti.**' Bula Letlakala 5
- **Botšiša gore:** "Go direga eng mo? Le nagana gore lephodisa le nyaka go bona eng pele ba ka tsena mo keiting? Le akanya gore ge ba tsene ka keiti go ya go direga eng ge ba le ka mo gare?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**mohlokomedi.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula Letlakala 6

- **Botšiša gore:** "Go direga eng mo? Ke eng se monna yo a se dirago? Bohlokwa bja go dira se e ka ba e le eng?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**pukwana ya boitsebišo.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 7

- **Botšiša gore:** "E be Kgogo o dira eng? Mebala ya mokgatlo wa gagwe ke ye mefe?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša mantšu a '**phethesela** le **rarela.**' Hlaloša gore a ra go reng.
- **Bolela gore:** "Re tla ema mo lehono, re tla tšwela pele nako ye e latelago."

Ba thuše ba kgone go aga tlotlontšu:

Mošomo

Ngwala tlotlontšu le tlhalošo ye e nepagetšego ya mantšu	
ditšhupetšo	Maswao a go laetša fao se sengwe se dirwago gona.
lokišetša	Go ipeakanyetša se sengwe.
polokego	Go se be kotsing.
dikeiti	Mo go tsenwago gona ka jarateng.
mohlokomedi	Motho yo a hlokometšego se sengwe, e kaba mo batho ba tsenago gona.
Pukwana ya boitsebišo	Pukwana ye e nago le tshedimošo ka mong wa yona (maina a gagwe ka botlalo, bong, o belegwe neng).
phethesela	Mo go nago le batho ba bantši, ba emaema.
rarela	Go se bolele goba go se sepela thwi.
tšhaiša	

Thuto ya 2

- Ba gopotše hlogo ya puku: '**Letšatši la dikgetho**'.
- **Botšiša gore:** "Kana go be go direga eng mo re feleleditšego go bala gona?"
- **Ba bontšhe** mo le feleleditšego go bala gona.

Bula letlakala 7

- **Botšiša gore:** "Le nagana gore ke letšatši la eng le?"

Bula letlakala 8

- **Botšiša gore:** "Ke lapa la mang le? Naa le nagana gore bana ba Nono ba tla dumelelwa go kgetha/bouta?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**fenya. Hlaloša** gore le ra go reng.

Bula letlakala 9

- **Botšiša gore:** "Bjale go direga eng? Baile o dira eng mo koloing? Ke ka lebaka la eng a dira seo? Leina la mokgatlo wa gagwe ke eng?"
- **Ba gopotše** tlhaloso ya lentšu le '**phousetara**'.

Bula letlakala 10

- **Botšiša gore:** "Naa ke mang yo ba mo tšeago dinepe? Le nagana gore dinepe tše di ya go šomišwa kae?
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**bakgoboketši ba ditaba.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 11

- **Botšiša gore:** "Naa pampiri ye e swerwego ke Phukubje e bitšwa eng? E kaba Phukubje o dira eng ka pene/phentshele ye a e swerego?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**sokodišago.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 12

- **Botšiša gore:** "Le nagana gore batho ba ba nyaka eng go Phukubje? Ke ka lebaka la eng eke ba be ba betha matsogo?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**lahlela.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 13

- **Botšiša gore:** "Kgogo le yena o tlile seteišene, le nagana gore ba tla mo dumelela go kgetha? Le nagana gore bana ba gagwe ba kae bona?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**boraditaba.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 14

- **Botšiša gore:** "Ge Kgogo a swere paloto ya mekgatlo ye e lego gona, le nagana gore Kgogo o tla go kgetha mokgatlo ofe?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**melao.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 15

- **Botšiša gore:** "Ke mang yo? Go reng a sepela ka go ikgokgomoša?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**phatlaletše.**' Hlaloša gore le ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Le nagana gore go tla direga eng ge Baile a tsena ka mo seteišeneng?"

Bula letlakala 16

- **Botšiša gore:** "Le nagana gore boraditaba ba ba tla go botšiša Baile go reng?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**bašomimmogo.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 17

- **Botšiša gore:** "Go reng raditaba a šetše a botšiša Nono dipotšišo pele a ka ya a kgetha/bouta?"
- **Ba gopotše** ditlhaloso tša mantšu a '**mokgatlo, balatedi, le phagamiša.**'
- **Botšiša gore:** "Le nagana gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 18

- **Botšiša gore:** "Leina la mokgatlo wa Nono ke lefe? Le nagana gore a ka kgetha/boutela mokgatlo o mongwe ntle le wa gagwe? Go reng le realo?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša mantšu a '**lepokising** le **dipoelo.**' Hlaloša gore a ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Le nagana gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 19

- **Botšiša gore:** "Naa e kaba batho ba ke ba mafelelo ba go tla go bouta? Go reng le realo?"
- **Ba bontšhe** lentšu a '**tšhaiša.**' Hlaloša gore le ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 20

- **Botšiša gore:** "Ge monna wa lephodisa a tswalela keiti e ra go reng?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**sešupanako.**' Hlaloša gore a ra go reng.

Bula letlakala 21

- **Botšiša gore:** "Bjale mo batho ba ba dira eng?"
- **Botšiša gore:** "Le nagana gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 22

- **Botšiša gore:** "Bjale mo batho ba ba dira eng?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**dikgorametši.**' Hlaloša gore le ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Le nagana gore ke mokgatlo ofe wo o fentšego?"

Bolela gore: "Re tla tšwela pele nako ye e latelago re kwe gore taba ye e tla fela bjang."

Ba thuše ba kgone go aga tlotlontšu.

Mošomo

Ngwala tlotlontšu le tlhalošo ye e nepagetšego ya mantšu	
fenya	Go topa.
Bakgoboketši ba ditaba	Batho ba go bereka go ngwala le go phatlalatša ditaba, e kaba seyalemoyeng, thelebišeneng goba dikuranteng.
sokodišago	Go lapiša.
lahlela	Go bolela mantšu eupša e se a mantši.
boraditaba	Batho ba go bereka go kgoboketša le go phatlalatša ditaba seyalemoyeng, thelebišeneng goba dikuranteng.
melao	Ditsela tša go dira se sengwe ka mekgwa ye e lokilego.
phatlaletše	Go se be felo go tee/ go tlala naga.
bašomimmogo	Batho ba o šomago le bona.
lepokising	Ntlwana ye e dirilwego ka mapokisi, ka mo go boutelwago ka gona.
dipoelo	Moputso wo o o hwetšago morago ga se sengwe go swana le go bouta.
tšhaiša	Ge e le nako ya go boela gae.
sešupanako	Sedirišwa sa go re botša nako.
dikgorametši	Se dirišwa sa go mamaretša dilo.

Thuto ya 3

- **Bjale go balwa puku lehono.**
- **Ba gopotše** hlogo ya puku '**Letšatši la dikgetho**'.
- **Ba balele hlogo ya puku**

Bula letlakala 1

- **Ba balele mafoko a mararo.**
- **Botšiša gore:** "Ke kae mo? Naa batho ba tla tseba bjang gore go tsenwa kae, gwa tšewa kae?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Ditšhupetšo ke eng? Le nagana gore go ya go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 2

- **Barutwana ba babedi a ba bale mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Ke bomang bao ba šetšego ba fihlile? Ba be ba apere eng? Le nagana gore go ya go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 3

- **Ba balele mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Go reng go be go na le maphodisa? Le nagana gore go reng ba emaema? Le nagana gore go tlile go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 4

- **Barutwana ba babedi ba bale mafoko ka moka ka go šielana.**
- **Botšiša gore:** "Mothaladi wo ke wa eng? Re tseba bjang gore batho ba ba fihlile ka pela? Batho ba ba tlilego go kgetha ba bitšwa eng?"
- Le nagana gore go tlile go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 5

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a mathomo.**
- **Botšiša gore:** "Ke mang yo a butšego keiti? Ke ka lebaka la eng a ile a e bula?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Gare ga batho bao ba tsenego go na le baoki, naa le nagana gore baoki bona go reng ba tlile? Go reng batho ba fihlile ka pela bjale"
- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le tee.**
- **Botšiša gore:** "Naa e be e le letšatši la baoki la go khutša? Go reng le realo? Le akanya gore go ya go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 6

- **Barutwana ba babedi a ba bale mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Naa ke eng selo sa bohlokwa se se nyakegago pele motho a ka tla a kgetha? Le nagana gore ge nke go be le yo a tlago a se na pukwana ye, a gapeletša go tsena go be go tla direga eng ka yena?"

Bula letlakala 7

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi.**
- **Botšiša gore:** "Go phethesela ke go dira eng? Kgogo o be a tsenya diphousetara ka ntlong? Naa leina la mokgatlo wa Kgogo ke eng?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Ke ka lebaka la eng Kgogo a be a nyaka go ralala le toropo?"
- **Bolela gore:** "Re tla tšwela pele nako ye e latelago. Re tla ema mo lehono."

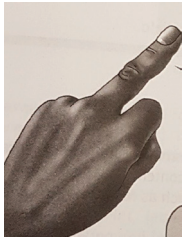
Ba thuše ka leano la menwana ye mehlano ge ba kopana le leina/lentšu leo ba sa le tsebego.

Mogogorupa –
- Tlogela mantšu ao o sa a tsebego gomme o bale lefoko ka moka.

Monwana wa go šupa –
- Lebelela seswantšho gammogo le hlogo ya puku.

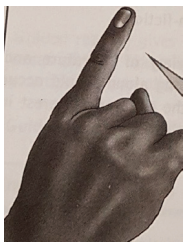
Monwana wa gare –
- Ge go na na le karolo ya lentšu yeo o sa kgonego go e bala.

Monwana wa palamonwana

–

- Bitša mantšu go ya ka medumo.

Monwana o monnyane

- Botšiša morutiši wa gago gore lentšu leo le ra go reng.

- Ba gopotše hlogo ya puku: '**Letšatši la dikgetho**".

Bula letlakala 7

- **Botšiša gore:** "Re feleleditše go direga eng? Kana re rile leina la mokgatlo wa Kgogo ke eng?"

Bula letlakala 8

- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le tee.**
- **Botšiša gore:** "Naa Nono le lapa la gagwe ba ya kae? Naa mo ba yago ba dumela bana? Go reng le realo?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Naa ba ka kgetha mokgatlo o mongwe ntle le wa bona? Go reng le realo?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Ke eng seo ba lapa ba bego ba ipotša sona?"

Bula letlakala 9

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a mathomo.**
- **Botšiša gore:** "Naa mokgatlo wa Baile o bitšwa eng? Baile o be a re o ya go goeletša kae?
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Mošomo wa go goeletša o boleta? Ge nkabe le lena le na le mokgatlo, le be le ka dira eng gore batho ba le kgethe?"

Bula letlakala 10

- **Barutwana ba bararo a ba bale mafoko ka moka ka go šielana.**
- **Botšiša gore:** "Ke bomang ba go kitimela Phukubje? Le nagana gore go reng ba mo kitimela, naa ba nyaka eng go yena? Ke eng seo se bego se dira modumo wa thaša! Thaša!? Le nagana gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 11

- **Barutwana ba babedi a ba bale mafoko ka moka ka go šielana.**
- **Botšiša gore:** "Naa re rile leswao la go kgethe ke lefe? Phukubje o thabišitšwe ke eng ge le nagana? Ke batho bafe ba ba bego ba sokodiša Phukubje? Go sokodiša ke go dira eng? Le nagana gore go tla direga eng nako ye e latelago?"
- **Bolela gore:** "Re tla tšwela pele nako ye e latelago re ke re kwe gore go ile gwa direga eng."

Ba thuše go araba dipotšišo mabapi le kanegelo ye.

Mošomo

Araba dipotšišo mabapi le kanegelo.

Dipotšišo	Dikarabo
Ke bomang bao ba bego ba tlile go tšea ditaba?	
Efa maina a mekgatlo ya batho ba Kgogo le Baile.	
Naa bagwera ka moka ba be ba eya kae?	
Ngwala leswao le le šomišwago go kgetha.	

- Ba gopotše hlogo ya puku: '**Letšatši la dikgetho**.

Bula letlakala 11

- **Botšiša gore:** "Re feleleditše go direga eng? Le nagana gore mafelelong ke mokgatlo ofe wo o ka thopago, ka mabaka afe?"

Bula letlakala 12

- **Morutwana o mongwe a ba balele mafoko ka moka, morago o ba balele.**
- **Botšiša gore:** "Phukubje o lebogišitšwe ke bomang? Go reng ba mo lebogiša? Ba ba be ba mo lahlela ka mantšu a mabe?
- Le nagana gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 13

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi**.
- **Botšiša gore:** "Nna re tseba bjang gore Kgogo o ile a kitimelwa ke boraditaba? Go reng ba ile ba mo kitimela?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi**.
- Naa Kgogo o ile a ema ge ba mo kgopela gore a eme? Le nagana gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 14

- **Ba balele mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Ke mantšu afe ao a re botšago gore Kgogo o bona dilo di sepela gabotse ka thelelo? Kgogo o be a tsene le bana ba gagwe? Go reng le realo? Le nagana gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 15

- **Ba balele mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Ke ka lebaka la eng Baile a be a sepela a phatlaletše? Go sepela ka go phatlalala ke go sepela bjang? Ke ka lebaka la eng boBaile ba be ba sa eme mothalading?"

Bula letlakala 16

- **Ba balele mafoko a mabedi a mathomo**.
- **Botšiša gore:** "Baile o kitimetšwe ke mang ka mo holong ya go kgetha? Ke ka lebaka la eng ba mo kitimela?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Naa Baile o arabile bakgoboketši ba ditaba ka go reng? Le nagana gore go ya go direga eng nako ye e latelago?"
- **Ba gopotše** tlhalošo ya lentšu le '**mokgoboketši.**

Bula letlakala 17

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi**.
- **Botšiša gore:** "Ke ka lebaka la eng o mongwe wa bakgoboketši a ile a kgopela go bolela le Nono?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Ke eng seo Nono a se dirilego ge balatedi ba gagwe ba goeletša? Naa seo ke sešupo sa go reng? Le nagana gore go ya go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 18

- **Barutwana ba bararo a ba bale mafoko ka moka ka go šielana**.
- **Botšiša gore:** "Phukubje e be e le yena wa mafelelo go ba bagolo ba go kgetha? Go reng O realo?
- Ke eng se se bego se letetšwe ke yo Nono? Naa dipoelo tša dikgetho di boa morago ga matšatši a makae?"

Bula letlakala 19

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi.**
- **Bolela gore:** "Ke batho bafe bao ba bego ba le mo seteišeneng ge ba be ba le kgauswi le go tswalela? Le nagana gore go reng bona ba fihlile morago?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Go tšhaiša ke go dira eng? Le nagana gore go ya go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 20

- **Ba balele mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Lebaka la gore molebeledi a batamele keiti e ka ba lefe? Sešupanako se šomišwa go dira eng? Le nagana gore go ya go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 21

- **Barutwana ba babedi ba bale mafoko ka moka ka go latelana.**
- **Botšiša gore:** "Naa go tla tsebja bjang gore go fentše mang? Diboutu tša go senyega go dirwa eng ka tšona?"

Bula letlakala 22

- **Ba balele mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Ge ba fetša go bala diboutu ba be ba dira eng ka tšona? Ke ka lebaka la eng mapokisi a be a tloša mo go boutetšwego gona?"

Thuša barutwana gore ba kgone go araba dipotšišo tša thutwana ye.

Lebantša kholomo A le karabo ya maleba ka go kholomo B:

Kholomo A	Kholomo B
Raditaba	O mogolo yo a kgethilego mafelelong.
X	Mokgobaketši le mophatlalatši wa ditaba.
Baile	Yo a bego a hlokometše keiti ya mo go boutelwago.
Molebeledi	Leswao la go kgetha
Nono	O mogolo yo a fihlilego ka boikgokgomošo.

Thuto ya 6

Ba gopotše hlogo ya puku **le tatelano ya ditiragalo.**

- **Bolela gore:** "Lehono re bapala thaloko ka kanegelo."
- **Botšiša gore:** "Ke bomang bao ba nyakago go ba baanegwa?"
- **Botšiša gore:** "Ke bomang bao ba tla bago batho?"
- **Botšiša gore:** "Ke bomang bao ba tlago go ba bana?"
- **Botšiša gore:** "Ke mang a tla bago **molebeledi**, bathekgi ba Nono, ba Kgogo, Baile le ba Phukubje?"
- **Botšiša gore:** "Ke bomang ba tlago go anega kanegelo."
- **Bolela gore:** "Ba bangwe ba tla thuša baanegwa."

A di tlogelele! A re bapaleng.

Ba thuše ge ba se sa gopole tatelano ya ditiragalo.

Mošomo

Araba dipotšišo tše di latelago

Dipotšišo	Dikarabo
Baanegwathwadi ba kanegelo ye ke bomang?	
O ithutile eng ka kanegelo?	
Ke mang yo a bego a ba fa dipaloto?	
Ba šomišitše eng go kgetha?	
Naa hlogo ya puku ya rena e reng?	

Hlogo ya puku ‘E ka ba go tla direga eng?’

Go itokišetša thuto:

Dira karata ye e nago le hlogo ya puku..

E ka ba go
tla direga eng?

Dira dikarata tša mantšu a mafsa le mantšu a šomišitšwego gantši.

Mantšu a mafsa	Mantšu a šomišitšwego gantši
sephetho	Kgogo
ferekane	dikgetho
diegile	sekolong
phatlalatša	Nono
mmalwa	sekolo
sepedišana	Phukubje
phagamiša	Baile
tumiša	letšatši
tšhipi	lefelong
homotšwego	
diporele	
tlemile	
adilwe	
kgahliša	
bahlabani	
opiwa	
seikgantšhi	
letswalo	
lebogiša/lebogišwa	

Thuto ya 1

- **Boledišanang** ka bokantle bja puku e be le e nyalantšha le hlogo ya kanegelo.
- **Botšiša gore**: "Le bona bomang? Le nagana gore ba ya kae? Le sa e gopola puku ya 4 ye re e badilego? Go diregile eng mafelelong a yona?"
- **Hlaloša gore:** "Puku ye e tšwela pele go tše 4 tše re di badilego."
- Hlagiša hlogo ya puku: '**E ka ba go tla direga eng?**'.
- **Ba bontšhe karata ya hlogo:**

E ka ba go tla direga eng?

- **Botšiša gore:** "Le nagana gore kanegelo ye e bolela ka eng?"

Bula letlakala le le latelago

- **Hlaloša gore:** "Puku ye ke ya bohlano, go sa na le ye nngwe ye tee ye re tlago go e bala ge re fetša ye."

Bula letlakala le le latelago

- **Hlaloša gore:** "Puku ye e ngwadilwe ka ngwaga wa 2020, e ngwalwa ke ba Shuter & Shooter ba KwaZulu-Natal. Ba bontšhe nomoro ya puku ye e lego ISBN."

Bula letlakala 1

- **Botšiša gore:** "Go direga eng mo? Mongatse wo o lego mo fase ke wa mang, mebala ye ke ya eng?"
- **Ba bontšhe le go ba badiša** mantšu a '**sephetho** le **ferekane.**' Hlaloša gore a ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Le nagana gore go reng Kgogo a tsogile mesong?"

Bula letlakala 2 le 3

- **Botšiša gore:** "E be go reng Kgogo a tsošitše bana? Le nagana gore go reng ebile ba eja go sa le mesong?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša mantšu a '**diegile** le **phatlalatša**' Hlaloša gore a ra go reng.

Bula letlakala 4.

- **Botšiša gore:** "Go reng bana ba Kgogo ba rwele dipeke? Le nagana gore ba rwele eng ka mo dipekeng tša bona? Ge Kgogo a emišitše lefego e ka ba o reng?"
- **Ba bontšhe le go ba badiša** lentšu le '**mmalwa.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 5

- **Botšiša gore:** "Bana ba Kgogo ba kopane le bomang? Le nagana gore ba ya felo gotee? Go reng le realo?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**sepedišana.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 6 le 7

- **Botšiša gore:** "Naa bana ba fihlile sekolong? Mosadi yo re mmonago o dira eng? Le nagana gore ke morutiši?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša mantšu a '**phagamiša, tumiša** le **tšhipi.**' Hlaloša gore a ra go reng.
- **Bolela gore:** "Re tla ema mo lehono, re tla tšwela pele nako ye e latelago."

Ba thuše ba kgone go aga tlotlontšu.

Mošomo

Ngwala tlotlontšu le tlhalošo ye e nepagetšego ya mantšu	
sephetho	Kgopolo ya mafelelo ye e tšewago ka se sengwe.
ferekane	Go hlakahlakana/go kwata.
diegile	Go se fihle/fetše ka nako/pela.
phatlalatša	Go direla gore selo se akaretše lefelo le legolo.
mmalwa	Go ba tše ntšinyana.
sepedišana	Go sepela mmogo.
phagamiša	Go emišetša sengwe godimo.
tumiša	Go bolela ka selo ka mokgwa wa go se reta/roriša.
tšhipi	Sedirišwa sa go šomišwa sekolong go laetša gore sekolo se thomile goba se tšwele.

Thuto ya 2

- Ba gopotše hlogo ya puku: '**E ka ba go tla direga eng?**'.
- **Botšiša gore:** "Kana go be go direga eng mo re feleleditšego go bala gona?"
- **Ba bontšhe** mo le feleleditšego go bala gona.

Bula letlakala 7

- **Botšiša gore:** "Go ya ka tebelelo ya seswantšho e be e le nako ya go dira eng?"

Bula letlakala 8 le 9

- **Botšiša gore:** "Motho yo le mmonago le nagana gore leina la gagwe ke mang? Le nagana gore mošomo wa gagwe ke go dira eng? Naa yo a emego ka pele ga bana ke mang, e be o dira eng mouwe?"
- **Ba bontšhe le go ba badiša** mantšu a '**morutišigadi**, **thiba** le **homotšwego**.' Hlaloša gore a ra go reng.

Bula letlakala 10 le 11

- **Botšiša gore:** "Ke mang yo? Le nagana gore go reng a le ka thekising, o ya kae?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**diporele.**' Hlaloša gore le ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Le nagana gore go ya go direga eng mo a yago gona?"

Bula letlakala 12 le 13

- **Botšiša gore:** "Le bona bomang mo? Le nagana gore ba itokišetša go ya kae? Le reng le realo?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**tlemile.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 14

- **Botšiša gore:** "Le nagana gore ke kae mo? Go reng go na le ditulo? Le nagana gore go tlo direga eng mo?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**adilwe**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 15

- **Botšiša gore:** "Naa lešaba le la batho le mo kae? Go reng ba tlile mo?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**kgahliša,**' Hlaloša gore a ra go reng.

Bula letlakala 16

- **Botšiša gore:** "Le nagana gore batho ba le ba bonago mo ba šoma go dira eng? Go reng ba tlile mo lefelong le ba lego go lona?"
- **Ba gopotše** tlhaloso ya lentšu le '**boraditaba**'.

Bula letlakala 17

- **Botšiša gore:** "Banna ba ba šoma go dira eng? Go reng ba tlile lefelong la dikgetho?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**bahlabani**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 18

- **Botšiša gore:** "Le nagana gore mokgatlo wa Phukubje o tla kgethwa?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**opiwa.**' Hlaloša gore le ra go reng.
- **Botšiša gore**: "Ge Phukubje a tsene ka mo gare le nagana gore o tla dula kae, ka ge e le o mogolo wa mokgatlo?"

Bula letlakala 19

- **Botšiša gore:** "Lephodisa la mosadi le swere eng, e šomišwa go dira eng?
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**seikgantšhi.**' Hlaloša gore le ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Le nagana gore ge a tsena go tla direga eng?"

Bula letlakala 20

- **Botšiša gore:** "Ngwana yo a lego lebating, naa o dumeletšwe go ka ya lefelong le? Ke ka lebaka la eng le bolela bjalo? Kgogo o tlile le mang mo lefelong?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**letswalo.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 21

- **Botšiša gore:** "Le nagana gore monna yo a emeletšego o reng?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**Mohlokomedi.**' Hlaloša le ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Le nagana gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 22

- **Botšiša gore:** "Ge le lebeletše seswantšho se, le nagana gore go direga eng mo?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**lebogiša/lebogišwa.**' Hlaloša le ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Le nagana gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bolela gore: "Re tla tšwela pele nako ye e latelago re kwe gore taba ye e tla fela bjang."

Ba thuše ba kgone go aga tlotlontšu.

Mošomo

Ngwala tlotlontšu le tlhalošo ye e nepagetšego ya mantšu	
morutišigadi	Motho wa go ruta wa bong bja bontshadi.
thiba	Go ganetša motho go tsena lefelong le le itšego.
homotšwego	Go sa bolelwego.
diporele	Digalase tša mahlo goba tša go thiba letšatši.
tlemile	Go bofa/bofilwe.
adilwe	Go phurolla lešela go thiba se sengwe e kaba tafola.
kgahliša	Go thabiša.
bahlabani	Batho ba ba sweregó marumo a go ya ntweng.
opiwa	Go betha matsogo.
seikgantšhi	Motho wa go ikgantšha goba wa go ipona.
letswalo	Go tšhoga.
mohlokomedi	Motho yo a hlokometšego selo goba lefelo le le itšego.
lebogiša/lebogišwa	Go thaba le motho yo a atlegilego go se sengwe.

Thuto ya 3

- Bjale go balwa puku lehono.
- **Ba gopotše** hlogo ya puku '**E ka ba go tla direga eng?.**
- Ba balela **hlogo ya puku.**

Bula letlakala 1

- **Ba balele mafoko a mabedi a mathomo.**
- **Botšiša gore:** "Naa ke eng sa go ferekanya Kgogo? Naa dikgetho di bile gona neng (maabane/ka lona letšatši le Kgogo a tsogilego ka lona)?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Ke ka lebaka la eng Kgogo a be a sa swarwe ke boroko Le nagana gore ke eng se Kgogo a tlago go se dira mesong yeo?"

Bula letlakala 2

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi.**
- **Botšiša gore:** "Ke ka lebaka la eng Kgogo a ile a tsoša bana ba gagwe?"
- **Morutwana o mongwe a bale mararo a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Go diega ke go dira eng?"

Bula letlakala 3

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a mathomo.**
- **Botšiša gore:** "Ke eng seo Kgogo a se diretšego bana ba gagwe?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mararo a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Naa sephetho se tlo phatlalatšwa ka eng? Le nagana gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 4

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a mathomo.**
- **Botšiša gore:** "Bana ba Kgogo ba šomiša senamelwa go ya sekolong? Go reng le realo?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Naa bana ba bangwe ba šomiša eng go ya sekolong? Le nagana gore go tlile go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 5

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi.**
- **Botšiša gore:** "Bana ba Kgogo ba sepetše le bana ba mang go ya sekolong?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Bana ba ba tsena ka mphatong o tee? Naa ba be ba bolela ka eng? Le nagana gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 6

- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le tee.**
- **Botšiša gore:** "Naa ge ba bea mekotla ya bona fase, ba tla fihla sekolong ka nako?"
- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le le latelago.**
- **Botšiša gore:** "Go phagamiša motswadi ke go dira eng?"
- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le le latelago.**
- **Botšiša gore:** "Balatedi ke batho ba go dira eng? Le nagana gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 7

- **Ba balele mafoko a mane a mathomo.**
- **Botšiša gore:** "Naa sekolo se šomiša eng ge sekolo se thoma le ge se tšwa?"
- **Morutwana o mongwe a bale maoko a mararo a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Ke eng sa go bontšha gore ba be ba lapile? Ke eng seo se sa dumelelwego sekolong? Le nagana gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Ba thuše ka mokgwa wa menwana ye mehlano ge ba kopana le leina/lentšu leo ba sa le tsebego.

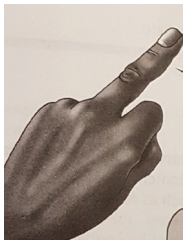
Mogogorupa –

- Tlogela mantšu ao o sa a tsebego gomme o bale lefoko ka moka.

Monwana wa go šupa –

- Lebelela seswantšho gammogo le hlogo ya puku.

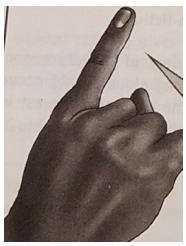
Monwana wa gare –

- Ge go na na le karolo ya lentšu yeo o sa kgonego go e bala.

Monwana wa palamonwana –

- Bitša mantšu go ya ka medumo.

Monwana o monnyane

- Botšiša morutiši wa gago gore lentšu leo le ra go reng.

Thuto ya 4

- Ba gopotše hlogo ya puku: '**E ka ba go tla direga eng?**".

Bula letlakala 7

- **Botšiša gore:** "Re feleleditše go direga eng? Bana ba Kgogo le Nono ba be ba le kae?"

Bula letlakala 8

- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le tee.**
- **Botšiša gore:** "Ke mang yo a bego a eme keiting ya sekolo? Naa morutišigadi ke eng?"
- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le le latelago.**
- **Botšiša gore:** "Ke ka lebaka la eng morutišigadi a ile a ba thibela go tsena?"
- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le le latelago.**
- **Botšiša gore:** "Ke eng seo morutišigadi a rilego o tla se dira ge ba ka latelwa gape? Le nagana gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 9

- **Ba balele mafoko ka moka gabedi.**
- **Botšiša gore:** "Kgetha karabo ya maleba: Barutwana ba homotše ba rile (thwi!/tuu!). Ke mang yo a bego a dira phatlalatšo? Ke eng se bana ba Kgogo ba bego ba se nagana?"

Bula letlakala 10

- **Barutwana ba babedi ba bale mafoko ka moka ka go šielana.**
- **Botšiša gore:** "Phukubje o be a itokišetša go ya kae? Go reng a be a eya gona fao a yago gona? Le naganaa gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 11

- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le tee.**
- **Botšiša gore:** "Baile o šomišitše mohuta ofe wa senamelwa go ya holong? Le nagana gore go reng a apere diporele?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mararo a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Le akanya gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 12

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi.**
- **Botšiša gore:** "Naa Nono o be a apere eng/bjang?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Naa bobotse bja Nono bo be bo bapetšwa le eng? Le nagana gore go reng batho ba ile ba retologa ba lebelela Nono?"

Bula letlakala 13

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi.**
- **Botšiša gore:** "Kgogo o be a apere eng?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mararo a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Naa Kgogo o be a rutegile? Ke eng ye mpsha ye Kgogo a bego a e apere? Go reng ngwana a robetše fase? Le nagana gore Kgogo o tla thopa sefoka?"

Bula letlakala 14

- **Barutwana ba bararo ba bale mafoko ka moka ka go šielana.**
- **Botšiša gore:** "Naa letšatši le e be e le lefe? Ke bomang bao ba bego ba eya go dula mo ditafoleng? Le nagana gore go tla direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 15

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi.**
- **Botšiša gore:** "Go ja lešela ke go dira eng?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago**

Botšiša gore: "Ke eng se se bonagalago ka letšatši la go begela dipoelo tša dikgetho?"

- **Botšiša gore:** "Le nagana gore go tla direga eng nako ye e latelago?"
- **Bolela gore:** "Re tla tšwela pele nako ye e latelago."
- Ba thuše go araba dipotšišo mabapi le hlogo ye.

Mošomo

Araba dipotšišo mabapi le kanegelo.

Dipotšišo	Dikarabo
Ke mang yo a bego a sutile nke o ya go tsenela phadišano ya bommasebotsana?	
Ke mang yo a bego a dira diphatlalatšo sekolong?	
Dieta tša Kgogo di be di sepelelana le eng?	
Naa ke bomang bao ba yago go dula tafoleng?	

Thuto ya 5

- Ba gopotše hlogo ya puku: '**E ka ba go tla direga eng?**'.

Bula letlakala 15

- **Botšiša gore:** "Re feleleditše go direga eng? Ba gopotše gore mo le bego le eme gona go be go diraga eng.

Bula letlakala 16

- **Barutwana ba babedi ba bale mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Boraditaba ba šoma go dira eng? Go phethesela ke go dira eng? Le nagana gore go tloga mo go tla go direga eng"

Bula letlakala 17

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a mathomo**.
- **Botšiša gore:** "Ke bomang ba ba emego ka maikemišetšo? Le nagana gore ke maikemišetšo a go dira eng?"
- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le le latelago.**
- **Botšiša gore:** "Le nagana gore go reng ba sa bolele le motho?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Naa ba bagolo ba mekgatlo ba be ba sepela le bomang? Le nagana gore go reng ba sepela le bagolo ba mekgatlo?"

Bula letlakala 18

- **Ba balele mafoko ka moka**.
- **Botšiša gore:** "Go reng go opiwa matsogo ge Phukubje a fihla?
- **Botšiša gore:** "Le nagana gore go ba le dihlong ke go dira eng?"

Bula letlakala 19

- **Ba balele mafoko a mararo a mathomo**.
- **Botšiša gore:** "Naa go reng Nono a be a sepela ka go ikgantšha?"
- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le le latelago.**
- "Naa seikgantšhi ke eng?"

Bula letlakala 20

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mararo**.
- **Botšiša gore:** "Ke bagolo bafe ba ba fihlilego mmogo mo lefelong?"
- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le le latelago.**
- **Botšiša gore:** "Le nagana gore ke mang yo a ka llago ka letswalo gare ga bobedi bja bona Le akanya gore go ya go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 21

- **Morutwana o mongwe a bale a mabedi a mathomo**.
- **Botšiša gore:** "Ke mang wa go phatlalatša sephetho? Ke babapadi bafe bao ba apešwago?"
- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le le latelago.**
- **Botšiša gore:** "Ke eng se se ka direlago gore batho ba sware moya? Go swara moya ke go dira eng?"
- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a a latelago.**
- **Botšiša gore:** "Ke mokgatlo ofe wo o thopilego mo dikgethong? Ke mang mogolo wa mokgatlo wo?"

Bula letlakala 22

- **Ba balele mafoko ka moka gabedi.**
- **Ba hlalosetše:** "Naa diswantšho tše ba be ba di iša kae? Balatedi ba mokgatlo wa Nono ba ile ba dira eng morago ga go thopa?"
- **Bolela gore:** "Re tla ema mo lehono, re tla tšwela pele nako ye elatelago ka go bapala papadi ya rena."

Thuša barutwana gore ba kgone go araba dipotšišo tša thutwana ye.

Mošomo

Dipotšišo	Dikarabo
Ke mokgatlo wa mang wo o thopilego?	
Ke mang o mogolo wa mokgatlo wo o thopilego diboutu?	
Le nagana gore bagwera ba Nono ba thabile le yena?	

Thuto ya 6

- **Ba gopotše hlogo ya puku gape le tatelano ya ditiragalo**
- **Bolela gore,** "Lehono re bapala papadi ka kanegelo."
- **Botšiša gore:** "Ke bomang bao ba tla bago baanegwathwadi?
- **Botšiša gore:** "Ke bomang bao ba tla bago bana ba baanegwa?"
- **Botšiša gore:** "Ke bomang bao ba tla bago batho?"
- **Botšiša gore:** "Ke bomang ba tlago go go anega kanegelo?"
- **Bolela gore:** "Ba bangwe ba tla thuša baanegwa."

A di tlogelele! A re bapaleng.

Ba thuše ge ba se sa gopola tatelano ya ditiragalo.

Mošomo

Araba dipotšišo tše di latelago

Dipotšišo	Dikarabo
Naa mekgatlo efe ye e sa thopago diboutu?	
Ke bana bafe ba ba ilego ba ya sekolong?	
Ke mang yo a ilego a thibela bana mo keiting ya sekolo?	
Ke ka lebaka la eng a ile a ba thibela?	
Gore ba se sa latelwa morutišigadi o rile eng go bona?	

Hlogo ya puku ‘Kgomo e gana go tsena ka lešakeng’

Go itokišetša thuto:

Dira karata ye e nago le hlogo ya puku.

Dira dikarata tša mantšu a mafsa le mantšu a šomišitšwego gantši.

Mantšu a mafsa	Mantšu a šomišitšwego gantši
keleketla	kgomo
tlema	kgogo
thapo	thapo
šakeng	legotlo
noko	katse
tabogela	mpša
tabogela	noko
tšhuma	tau
lefiwe	mohlare
	mollo
	meetse
	tlou
	lešakeng

Thuto ya 1

- **Boledišanang** ka bokantle bja puku e be le e nyalantšha le hlogo ya kanegelo.
- **Botšiša gore**: "Le bona eng? Ge le bala hlogo ya puku ye le bona le seswantšho se, le nagana gore thapo le legotlo di sepelelana bjang le hlogo ye? "
- **Hlaloša gore:** "Puku ye e tšwela pele go tše 5 tše re di badilego."
- **Hlagiša hlogo** ya puku: '**Kgomo e gana go tsena ka lešakeng**'.
- **Ba bontšhe** karata ya hlogo ya puku ye:

- **Botšiša gore:** "Le akanya gore kanegelo ye e bolela ka eng?"

Bula letlakala le le latelago

- **Hlaloša gore:** "Puku ye ke ya botshela, ke yona ya mafelelo."

Bula letlakala le le latelago

- **Hlaloša gore:** "Puku ye e ngwadilwe ka ngwaga wa 2020, e ngwalwa ke ba Shuter & Shooter ba KwaZulu-Natal. Ba bontšhe nomoro ya puku ye e lego ISBN."

Bula letlakala 1

- **Botšiša gore:** "Le bona bomang mo? Nke le bolele maina a bona? Le nagana gore ba theeleditše mang?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**keleketla.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula Letlakala 2 le 3

- **Botšiša gore:** "Naa mošemane o dira eng mo? Naa mošemane o ile a phomelela ka seo a bego a nyaka go se dira? Le tseba bjang?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša mantšu a '**šakeng** le **tlema.**' Hlaloša gore a ra go reng.

Bula Letlakala 4

- **Botšiša gore:** "Go reng bjale re bona legotlo? Le nagana gore le tla kgona go thuša mošemane ka seo a se nyakago?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**thapo.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula Letlakala 5

- **Botšiša gore:** "Ke eng seo se ratwago ke dikatse? Naa e kaba ke Nono yo re mmonago? Go reng le realo?"

Bula Letlakala 6 le 7

- **Botšiša gore:** "Ge le bona go tlile mpša le noko, naa se se ra gore katse o ganne go phethagatša kgopelo ya mošemane? Ke phoofolo efe ye le naganago gore mošemane a ka e bitša gore e lome noko?"
- **Bolela gore:** "Re tla ema mo lehono, a tšwela pele nako ye e latelago gore re kwe gore go diregile eng."

Ba thuše ba kgone go aga tlotlontšu.

Mošomo

Ngwala tlotlontšu le tlhalošo ye e nepagetšego ya mantšu	
keleketla	Go ra gore tšwela pele re theeleditše.
šakeng	Ka mo go dulago diphoofolo.
tlema	Go bofa.
thapo	Ke lenti le le šomišwago go bofa/tlema dilo.
noko	Ke phoofolo ya go iphemela ka meetlwa ya yona ye meso le bošweu.

Thuto ya 2

- Ba gopotše hlogo ya puku: '**Kgomo e gana go tsena ka lešakeng**'.
- **Botšiša gore:** "Kana go be go direga eng mo re feleleditšego go bala gona?"
- **Ba bontšhe** mo le feleleditšego go bala gona.

Bula letlakala 7

- **Botšiša gore:** "Naa ke phoofolo efe ye re feleleditšego mošemane a kgopela thušo go yona? Naa re rile noko e iphemela ka eng?"

Bula letlakala 8 le 9

- **Botšiša gore:** "Bjale ka ge re bona kgoši ya diphoofolo, naa yona e tla dumela go thuša mošemane?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**tabogela.**' Hlaloša gore a ra go reng.

Bula letlakala 10

- **Botšiša gore:** "Mmalo! Ebe bjale Phukubje o ya kae? Naa sefahlego sa gagwe se laetša a thabile goba a kwatile?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**atlega.**' Hlaloša gore le ra go reng.
- **Botšiša gore:** "Le akanya gore go ya go direga eng nako ye e latelago?"

Bula letlakala 11 le 12

- **Botšiša gore:** "Go reng tau e ahlame, e ka ba e reng ge le nagana? Naa mošemane a ka kgopela gore mohlare o dire eng go tau?"
- **Ba botše** ka bogale bja tau.

Bula letlakala 13

- **Botšiša gore:** "Bjale go direga eng? Naa mollo ona o tla kgona go thuša? Ke eng seo mollo o ka se dirago go mohlare gore kgomo e feleletše e le ka šakeng?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**tšhuma.**' Hlaloša gore le ra go reng.

Bula letlakala 14

- **Botšiša gore:** "Naa ge mollo o dira nke o a tima, naa se e ka ba go reng go mošemane?"
- **Ba gopotše** gore mollo o dirwa bjang.

Bula letlakala 15 le 16

- **Botšiša gore:** "Naa meetse a ka thuša bjang? Ge mollo o ka bona meetse a etla go ona a ka ema gore meetse a o time? Gona ge meetse a ka nyaka go tima mollo, mošemane a ka thušega?"

Bula letlakala 17

- **Botšiša gore:** "Naa ke phoofolo efe ye kgolo ya go di feta ka moka? Naa tlou e tla thuša mošemane? Ke ka lebaka la eng le realo?"

Bula letlakala 18

- **Botšiša gore:** "Mmalo, naa mola go ganne diphoofolo tše dikgolo go swana botlou, khunkhwane yona e ka kgona mošomo o mogolo bjalo? Bolelang ka seo le naganago se ka thuša mo?"

Bula letlakala 19

- **Botšiša gore:** "Bjale go direga eng? Lerapo le ka ba le tsena bjang mo tabeng ye?"

Bula letlakala 20 le 21

- **Botšiša gore:** "Bolelang gore le nagana gore go direga eng mo diswantšhong tše pedi?"

Bula letlakala 22

- **Botšiša gore:** "Naa ba re ba bonago mo ba thabile?"
- **Ba bontšhe** le go ba badiša lentšu le '**lefiwe.**' Hlaloša gore a ra go reng.

Bolela gore: "Re tla tšwela pele nako ye e latelago re kwe gore taba ye e tla fela bjang."

Ba thuše ba kgone go aga tlotlontšu.

Mošomo

Ngwala tlotlontšu le tlhalošo ye e nepagetšego ya mantšu	
tabogela	Go fofela.
tšhuma	Go fiša.
lefiwe	Go fiwa tšhelete morago ga go dira se sengwe.

Thuto ya 3

- **Bjale go balwa puku lehono.**
- **Ba gopotše** hlogo ya puku '**Kgomo e gana go tsena ka lešakeng**'.
- **Ba balela hlogo ya puku**

Bula letlakala 1

- **Ba balele mafoko a mabedi ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Naa kgomo e be e gana go dira eng? Lešaka ke eng? Le nagana gore mošemane o tla dira eng gore kgomo e tsena ka šakeng?"

Bula letlakala 2

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Le nagana gore go boledišana bomang mo? Ke ka lebala la eng ge le le nagana, mošemane a nyaka kgomo e tsene ka šakeng?"

Bula letlakala 3

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Naa ke eng seo thapo e swanetšego go se dira gore kgomo e tsene ka šakeng? Le nagana gore go tla bitšwa mang nakong ye e latelago?"

Bula letlakala 4

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Ke eng se legotlo le swanetšego go se dira? Le nagana gore go tla bitšwa mang nakong ye e latelago?"

Bula letlakala 5

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko a mabedi a mathomo**
- **Botšiša gore:** "Naa katse yona e swanetše go dira eng? Naa go reng mola re tseba katse e rata magotlo e ka gana go swara legotlo? Le nagana gore go tla bitšwa mang nakong ye e latelago?"

Bula letlakala 6

- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le tee.**
- **Botšiša gore:** "Naa ka ge le tseba mpša e rata go kitimiša katse, e be yona e ganela eng? Le nagana gore go tla bitšwa mang nakong ye e latelago?"

Bula letlakala 7

- **Ba balele mafoko a mabedi ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Naa ke diphoofolo tše kae tše di gannego go thuša mošemane go fihla ga bjale?

Bolelang maina a tšona. Le nagana gore go tla bitšwa mang nakong ye e latelago?"

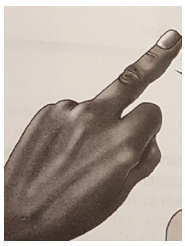
Ba thuše ka mokgwa wa menwana ye mehlano ge ba kopana le leina/lentšu leo ba sa le tsebego.

Mogogorupa –
- Tlogela mantšu ao o sa a tsebego gomme o bale lefoko ka moka.

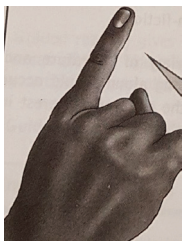
Monwana wa go šupa –
- Lebelela seswantšho gammogo le hlogo ya puku.

Monwana wa gare –
- Ge go na na le karolo ya lentšu yeo o sa kgonego go e bala.

Monwana wa palamonwana
- Bitša mantšu go ya ka medumo.

Monwana o monnyane
- Botšiša morutiši wa gago gore lentšu leo le ra go reng.

Thuto ya 4

- Ba gopotše hlogo ya puku '**Kgomo e gana go tsena ka lešakeng**".

Bula letlakala 7

- **Botšiša gore:** "Re feleleditše go direga eng? Ke mang wa mafelelo wa go gana go thuša mošemane?"

Bula letlakala 8

- **Ba balele.**
- **Botšiša gore:** "Ge noko a gana, mošemane o tla thušwa ke eng hle? Le nagana gore go tla bitšwa mang nakong ye e latelago?"

Bula letlakala 9

- **Morutwana o mongwe a bale mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Ke eng seo tau a bego a swanetše go se dira gore go be le thušo? Ge nke e le wena o be o tla kgonthišiša bjang gore tau a go thuše? Le nagana gore go tla bitšwa mang nakong ye e latelago?"

Bula letlakala 10

- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le tee.**
- **Botšiša gore:** "Tau o ile a dumela? Le nagana gore go tla bitšwa mang nakong ye e latelago?"

Bula letlakala 11

- **Ba balele mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Mohlare o ka dira eng gore mafelelong kgomo e tsene ka šakeng?

Bula letlakala 12

- **Morutwana o mongwe a bale lefoko le tee.**
- **Botšiša gore:** "Ge nke go na le selepe, mohlare o be o ka dumela? Selepe se be se tla dira eng mo mohlareng?"

Bula letlakala 13 le 14

- **Ba balele mafoko ka moka.**
- **Ba gopotše gore:** "Wa go latela wo mošemane a kgopetšego thušo go yena ke mang, naa o ile a dumela? Le nagana gore go tla bitšwa mang nakong ye e latelago?"

Bula letlakala 15

- **Barutwana ba babedi ba bale mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Naa meetse a ka thuša bjang mo? E be a tla dumela?"
- Ba thuše go araba dipotšišo mabapi le kanegelo ye.

Mošomo

Araba dipotšišo mabapi le kanegelo.

Dipotšišo	Dikarabo
Naa ke eng se mošemane a nyakago go se dira?	
Le nagana gore go reng a sa hwetše thušo?	
Nke o le ka dieteng tša mošemane o be o ka dira eng?	

- Ba gopotše hlogo ya puku '**Kgomo e gana go tsena ka lešakeng**'.

Bula letlakala 15

- **Botšiša gore:** "Re feleleditše go direga eng? Le nagana gore meetse a tla dumela go tima mollo?"

Bula letlakala 16

- **Morutwana o mongwe a bale lefoko.**
- **Botšiša gore:** "Meetse a dumela goba a gana go thuša mošemane? Le nagana gore go tla bitšwa mang nakong ye e latelago?"

Bula letlakala 17

- **Ba balele mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Naa re bona le go kwa ka mang mo? Naa yena o swanetše go dira eng go thuša mošemane? Le nagana gore go tla bitšwa mang nakong ye e latelago?"

Bula letlakala 18

- **Ba balele mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Naa phoofotšwana ye nnyane ye ke mang? Naa yona e ka thuša bjang? Le nagana gore go tla bitšwa mang nakong ye e latelago?"

Bula letlakala 19

- **Ba balele mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Mošemane o ile a tshepiša khunkhwane eng gore a mo thuše? Le nagana gore go tla bitšwa mang nakong ye e latelago?"

Bula letlakala 20

- **Ba balele mafoko ka moka..**
- **Botšiša gore:** "Khunkhwane o thomile ka mang go loma, gomme yena yo wa go longwa ke khunkhwane o ile a dira eng?"

Bula letlakala 21

- **Boelelang le bolele** ka ditiragalo tša mo sewantšhong.

Bula letlakala 22

- **Ba balele mafoko ka moka.**
- **Botšiša gore:** "Naa bagwera ba re nonwane ya Kgogo e fedile bjang?
- Naa lena le kwana le bona gore e fedile gabotse? "Go reng le realo?"
- **Botšiša gore:** "Naa Phukubje o tšhabile a le tee goba le bana ba gagwe?"
- **Bolela gore:** "Re tla ema mo lehono, re tla tšwela pele ka go bapala papadi ya hlogo ye nako ye e latelago."

Thuša barutwana gore ba kgone go araba dipotšišo tša thutwana ye.

Naa go na le papadi ye Phukubje a e bapetšego?

Mošomo

Araba dipotšišo mabapi le kanegelo.

Dipotšišo	Dikarabo
Ke eng seo tlou a bego a swanetše go se dira?	
Ke mang yo a thušitšego? O dirile eng yena yo?	

A ba bolele ka hlogo ye: '**O se nyatše motho ka bogolo bja gagwe**'. Ba thekge se ba se bolelago ba lebeletše ka fao khunkhwane a kgonnego go thuša mošemane.

Thuto ya 6

Ba gopotše hlogo ya puku gape le tatelano ya ditiragalo.

- **Bolela gore,** "Lehono re bapala papadi ka kanegelo."
- **Botšiša gore:** "Ke bomang bao e tla bago baanegwathwadi?"
- **Botšiša gore:** "Ke bomang bao ba tla bago bana ba baanegwa?"
- **Botšiša gore:** "Ke bomang ba e tla bago mollo, meetse, thapo, le mohlare?"
- **Botšiša gore:** "Ke bomang bao ba tla bago diphoofolo tše dingwe?"
- **Botšiša gore:** "Ke bomang ba tlago go bolediša ka kanegelo?"
- **Bolela gore:** "Ba bangwe ba tla thuša baanegwa."

A di tlogelele! A re bapaleng.

Ba thuše ge ba se sa gopola tatelano ya ditiragalo.

Mošomo

Araba dipotšišo tše di latelago

Dipotšišo	Dikarabo
Ke mang a ilego a thuša mošemane?	
Yo a tlilego ka thušo, o tshepišitšwe eng?	
Tlou o be a swanetše go dira eng gore a thuše?	
Ke eng seo mošemane a bego a nyaka go se dira?	